

DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

Sèrie P - Número 23 / IV legislatura / Segon període

Dimarts, 20 d'octubre de 1992

Ple del Parlament

Presidència del Molt Honorable Sr. Joaquim Xicoy i Bassegoda

Sessió plenària núm. 15

Primera reunió

SUMARI

La sessió s'obre a les cinc de la tarda i sis minuts.

Necrologia de l'Excm. Sr. Felip Lorda i Alaiz (Punt primer de l'ordre del dia.)

El Sr. Obiols (S) intervé per fer la necrologia del diputat Sr. Lorda (p. 859). Tot seguit, la cambra serva un minut de silenci.

Commemoració del primer centenari de l'aprovació de les Bases de Manresa (Punt segon de l'ordre del dia.)

El president pronuncia un discurs institucional (p. 861).

Debat general sobre la situació de la indústria a Catalunya a sol·licitud del M. H. Sr. president de la Generalitat (Punt tercer de l'ordre del dia.)

Exposició: Conseller d'Indústria i Energia (p. 862).

L'evolució recent de la indústria a Catalunya (p. 862).

L'anàlisi de la situació actual dels principals sectors

SUMARI (2)

- Els transformats metàl·lics (p. 866).
- El sector químic (p. 867).
- El tèxtil (p. 868).
- L'alimentació i les begudes (p. 869).
- Els materials per a la construcció (p. 870).
- El paper i els derivats (p. 870).
- La fusta i el moble (p. 870).

Les polítiques de les diferents administracions que afecten la indústria

- Política industrial de la Comunitat Europea (p. 871).
- Política industrial del Govern espanyol
 - El marc monetari (p. 871).*
 - El marc fiscal (p. 872).*
 - El marc laboral (p. 872).*
- Política industrial de la Generalitat
 - La competitivitat de la indústria catalana (p. 873).*
 - Política de reequilibrament territorial (p. 876).*

La sessió se suspèn a dos quarts de vuit del vespre i dotze minuts.

Aquesta publicació és impresa en paper 100% reciclat, en compliment del que estableix la Resolució 124/III del Parlament, sobre la utilització del paper reciclat en el Parlament i en els departaments de la Generalitat, adoptada el 30 d'abril de 1990.

SESSIÓ PLENÀRIA NÚM. 15.1

La sessió s'obre a les cinc de la tarda i sis minuts. Presideix el president del Parlament, acompanyat dels vice-presidents primer i segon, dels secretaris primer i segon i de la secretària tercera. Assisteixen la Mesa l'oficial major i el lletrat Sr. Sol.

Al banc del Govern seu el president de la Generalitat, acompanyat dels consellers d'Economia i Finances, d'Ensenyament, de Cultura, de Sanitat i Seguretat Social, de Política Territorial i Obres Públiques, d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, de Treball, de Justícia, d'Indústria i Energia, de Comerç, Consum i Turisme, de Benestar Social i de Medi Ambient.

Ordre del dia

1. Necrologia de l'Excm. Sr. Felip Lorda i Alaiz.
2. Commemoració del primer centenari de l'aprovació de les Bases de Manresa.
3. Debat general sobre la situació de la indústria a Catalunya, a sol·licitud del M. H. Sr. President de la Generalitat (Reg. 2198).
4. Designació de tres membres del Consell Consultiu (art. 3.1.a, de la Llei 1/1981, del 25 de febrer, de Creació del Consell Consultiu).
5. Elecció del Consell d'Administració de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (art. 4 de la Llei 10/83, del 30 de maig, de Creació de l'Ens Públic Corporació Catalana de Ràdio i Televisió i de Regulació dels Serveis de Radiodifusió i Televisió de la Generalitat de Catalunya).
7. Presa en consideració de la Proposició de llei de competències per a l'aprovació de plans urbanístics (Reg. 1840).
8. Presa en consideració de la Proposició de llei de suspensió de l'aplicació del cànon d'infraestructura hidràulica i de l'increment de tarifa de sanejament (Reg. 1841).
9. Presa en consideració de la Proposició de llei de creació del comissionat per a la prevenció i l'actuació sobre la droga (Reg. 2233).
10. Interpel·lació al Consell Executiu sobre el transport per carretera (Regs. 3780 i 4522).
11. Interpel·lació al Consell Executiu sobre l'autogovern de la Vall d'Aran (Reg. 2234).
12. Interpel·lació al Consell Executiu sobre l'educació d'adults (Regs. 2414 i 2589).
13. Interpel·lació al Consell Executiu sobre la redacció d'un pla integral de les terres de l'Ebre (Regs. 2529 i 2638).
14. Interpel·lació al Consell Executiu sobre la utilització de campanyes de publicitat institucional per projectar la imatge exterior de Catalunya (Reg. 2971).
15. Interpel·lació al Consell Executiu sobre la política general de la sanitat penitenciària (Reg. 3583).
16. Interpel·lació al Consell Executiu sobre la política d'alteració de termes municipals (Reg. 1575).
17. Interpel·lació al Consell Executiu sobre el patrimoni cultural de Catalunya (Reg. 3108).
18. Interpel·lació al Consell Executiu sobre la política general penitenciària (Reg. 3584).
19. Moció subsegüent a la interpel·lació al Consell Executiu sobre les finances dels ajuntaments de Catalunya (Reg. 4299).

20. Moció subsegüent a la interpel·lació al Consell Executiu sobre la pobresa (Reg. 4318).

21. Moció subsegüent a la interpel·lació al Consell Executiu sobre l'Institut Català de Finances (Reg. 4307).

22. Moció subsegüent a la interpel·lació al Consell Executiu sobre la revisió del Pla de carreteres (Reg. 4308).

23. Moció subsegüent a la interpel·lació al Consell Executiu sobre l'aplicació de la LOGSE als centres que han experimentat la reforma educativa (Reg. 4309).

24. Moció subsegüent a la interpel·lació al Consell Executiu sobre la política forestal (Reg. 4310).

25. Moció subsegüent a la interpel·lació al Consell Executiu sobre l'aplicació de la LOGSE a Catalunya (Reg. 4326).

26. Moció subsegüent a la interpel·lació al Consell Executiu sobre la regulació del dret als serveis socials i l'ordenació d'aquests (Reg. 4311).

27. Preguntes amb resposta oral.

El Sr. PRESIDENT: Comença la sessió.

D'acord amb l'article 133.3 del Reglament, ha estat dreçada la llista ordenada de les preguntes que s'han presentat per a ser contestades oralment en el Ple, i també els noms dels qui les han formulades. Aquesta llista serà distribuïda a les il·lustres senyores diputades i als senyors diputats, per la qual cosa la presidència prega que se l'eximeixi de la seva lectura. Moltes gràcies. Al mateix temps, d'acord amb l'article 133.3 del Reglament, s'anuncia que les preguntes seran substanciades a les tretze hores del dia 22 d'octubre.

Passem al primer punt de l'ordre del dia, que és: necrologia de l'Excm. Sr. Felip Lorda i Alaiz. Es troben presents en aquest Saló de Sessions, a la llotja de convidats, els familiars del malaguanyat senyor Felip Lorda i Alaiz. La presidència, en representació de tota la cambra, els dirigeix una cordialíssima salutació.

Té la paraula l'il·lustríssim senyor Raimon Obiols per fer el parlament en memòria del diputat desaparegut.

Necrologia de l'Excm. Sr. Felip Lorda i Alaiz

El Sr. OBIOLS: Molt honorable senyor president, senyores diputades i senyors diputats, benvolguts amics, el passat 3 d'abril d'aquest any 1992, en constituir-se el nou Parlament, pertocà al nostre amic i company Felip Lorda assumir per segona vegada la funció de president de Mesa d'Edat en aquest hemicicle. Havíem ja escoltat les seves paraules l'any 1988, i vam escoltar també en aquesta ocasió allò que era no simplement un missatge de salutació de circumstàncies, sinó d'una manera intel·ligent, cordial, elegant, com el caracteritzava, l'ús d'una oportunitat per adreçar a tots els diputats i diputades d'aquesta cambra un missatge de cor i d'intel·ligència.

Els voldria llegir algunes de les frases d'aquest missatge que, en qualitat de president de la Mesa d'Edat d'aquest Parlament, ens va adreçar fa uns mesos el nostre amic Felip Lorda.

«La condició de diputat» —i crec que aquesta és una reflexió, avui, molt particularment interessant i útil; ens deia— «no és només un alt honor i un excels privilegi, sinó també una noble servitud. Exigeix de nosaltres que siguem conscients en tot

moment que se'ns ha atorgat la investidura institucional. Aquesta investidura que, en certa manera, és una dimensió afegida a la nostra personalitat, obliga a mantenir-nos sempre vigilants del nostre capteniment, assegurant-ne la màxima dignitat i mirant que mai no caigui en el comerç promiscu dels quatre àmbits que concorren en cadascú de nosaltres: el privat, el professional, el partidista i aquest que el poble de Catalunya ens ha concedit: l'institucional.

»Malgrat aquesta concurrència inevitable i força intricada, hem de saber distingir nítidament entre aquests quatre dominis. En les nostres funcions públiques, polítiques, la investidura institucional confereix un exigent estatut específic que condiciona la nostra actuació, en la qual, sense emular-los, els altres tres àmbits —el privat, el professional i el partidista—, no és pas lícit que hi intervinguin. L'interès de qui ostenta la investidura institucional no és el privat ni el professional, ni el d'un partit polític determinat, sinó, a partir —això sí— d'uns idearis propis, l'interès general, l'interès de tots i cadascun dels ciutadans sense excepció de persona.

»En suma» —concloïa—, «la investidura institucional ens eleva a un pla superior des d'on la mirada i l'atenció abandonen el reduït horitzó dels afanys personals immediats i s'estenen atentes, comprensives i actuant, a tota una comunitat —en el nostre cas, la catalana— sense que les enterboleixi o les afebleixi la pluralitat dels homes i dones que la constitueixen. Això, senyores, convé a la nostra condició de diputats i diputades i a la d'aquells que la cambra, en ús de la sobirania que li ha estat atorgada, situa en les magistratures superiors i màximes de la nació.»

Jo crec, senyores diputades i senyors diputats, que en aquestes paraules que ens adreça el passat mes d'abril Felip Lorda es mostren no pas unes concepcions anacròniques de la vida política, de la democràcia, sinó unes concepcions d'una intensíssima actualitat.

En uns moments —no sols a casa nostra, sinó arreu d'Europa— on es plantegen problemes greus de revitalització i de fecunditat de la vida política, de la democràcia, de la credibilitat de la política i dels polítics, és —penso— amb raonaments d'aquesta naturalesa, amb la seva simple contundència, amb la seva profunda veritat, que podrem trobar elements d'inspiració i d'actuació de cara als propers temps.

Al darrere d'aquests raonaments, al darrere d'aquests plantejaments, no hi ha el buit o l'abstracció d'uns plantejaments desvinculats de la realitat, sinó que hi ha la vida; la vida d'un home que amb ironia i amb bonhomia es resignava i aprofitava amb intel·ligència el fet de ser l'home de més edat d'aquesta cambra per assumir, en un moment determinat, aquesta honorable funció de presidir la Mesa d'Edat i d'adreçar-nos un missatge positiu. Una vida, certament, rica, plena, entreviada d'esperances i de frustracions, com la de tants i tants de la seva generació.

Felip Lorda va néixer el 1918, a Almacelles, a la terra ferma, fill de pares que eren mestres nacionals, aragonesos, de la ribera del Cinca. D'Almacelles es traslladà al poble que li representà sempre la nostàlgia, vívidament sentida, de la infantesa, a Nalec, i després a Tàrraga. Féu allà i a Lleida el batxillerat. Fou mobilitzat, com tants, durant la Guerra Civil, per la República; combatent actiu en els rengles de l'exèrcit republicà; presoner al Segre; empresonat al camp de presoners de Lleó, i després, vivint les hores amargues de la derrota, l'atmosfera asfixiant, sòrdida, d'un primer franquisme a Catalunya.

L'any 1946 se li ofereix la possibilitat de treballar a Holanda, on es desplaça com a traductor de llatí i grec; inicia allà —i en el decurs d'estades, també, de nou a casa nostra, a Catalunya, i a Anglaterra— una vida intensa, activa, que combina els elements d'una sòlida activitat intel·lectual amb el desenvolupament d'una acció social i política en funció d'una presa d'opció, una opció de caràcter socialista.

L'any 1960, Felip Lorda ocupa la càtedra de català a Amsterdam; al llarg d'aquests anys desenvolupa una intensa activitat com a traductor, com a crític, com a escriptor. Elabora una tesi doctoral sobre l'*Odissea*, la traducció de l'*Odissea* feta per Carles Riba; estudia la figura de Riba, els seus aspectes intel·lectuals i també l'aspecte del seu compromís cívic, del seu compromís polític i desenvolupa —com els deia— una intensíssima activitat com a traductor dels clàssics i també dels autors contemporanis, que li fa guanyar el premi Nijhoff, a Holanda, a les millors traduccions.

Tradueix el teatre anglès contemporani, Píndar, Osborne, tradueix el teatre belga, flamenc contemporani, el teatre holandès contemporani; tradueix obres de novel·listes holandesos com Mulisch, estudia i presenta als lectors de casa nostra el teatre de Priestley, de Spring, l'obra literària d'Evelyn Waugh. Desenvolupa, per tant, una intensa actuació com a activista cultural, no sols a través de la seva actuació personal, sinó a través de l'actuació associada en la línia d'una projecció permanent de la cultura i de la llengua catalanes arreu d'Europa.

Vénen els moments esperançats i complexos de la transició democràtica; Lorda, que havia format part des de 1962 del Partit Socialista i de la Unió General de Treballadors, assumeix la seva responsabilitat i, essent com era un home del que ha estat denominat «segon exili», un segon exili que va seguir després com a conseqüència d'una reacció d'inconformisme davant la sordidesa conservadora del primer franquisme a casa nostra —el primer exili, l'exili de la guerra i de la desfeta—, s'incorpora de nou, directament, a les coses de casa nostra, a l'activitat política, democràtica i participa de tot cor, activament, en el projecte que es va convertir ràpidament en realitat d'unió entre els diversos sectors socialistes a casa nostra.

Jo voldria recordar, personalment, el que va significar en aquells moments la seva actitud dialogant i ponderada. Els processos d'unitat política i orgànica, senyores diputades i senyors diputats, com vostès poden saber o intuir perfectament, són sempre processos d'una extraordinària complexitat, perquè s'hi barregen factors molt diversos i, en particular, elements d'identitat i hàbits individuals i col·lectius, que fan les coses molt complicades. Si la unitat socialista a Catalunya va reeixir en aquells moments fou gràcies a homes com Felip Lorda, que hi veien no estrictament i fonamentalment una operació política, hi veien una gran tasca nacional, en un país com el nostre, en un moment com el de Catalunya de l'any 1976-1977. Molts, i entre ells Felip Lorda d'una manera primordial, tenien la consciència clara que afavorint un procés d'unitat entre els diversos components del socialisme democràtic a Catalunya s'oferia la millor aportació a la causa de la unitat civil, de la convivència i de la consolidació nacional i democràtica del nostre poble. La seva aportació en aquest terreny fou fidel a aquests ideals i fou —els ho dic com a testimoni de primera mà— absolutament substancial.

Construir és més difícil que destruir; cosir és més difícil que estripar, i des d'aquest punt de vista, un dels millors homenat-

ges que crec que podem retre a la figura de Felip Lorda és el d'assenyalar amb tota convicció que ell fou, essencialment, un home de la construcció lenta, tenaç, tossuda de coses, i mai de l'estripada, mai de la desqualificació, mai de l'exabrupte que fa, que posa més l'èmfasi en la destrucció que no pas en la construcció. I això per raons vitals, biogràfiques, per manera de ser, per caràcter, per tarannà, també fonamentalment perquè fou un home que s'elaborà a ell mateix a través de la cultura. Un humanista, un home d'extensos i aprofundits coneixements; un llatí, un home que combinava la simplicitat amable o l'amable simplicitat del seu tarannà, del seu caràcter, amb un coneixement i una maduresa profundes de les coses, que es posa, jo crec, clarament de manifest en aquest missatge tan simple, tan escarit, tan elegant en la seva formulació, tan absolutament modular en la detecció dels problemes plantejats a la nostra democràcia com aquesta endreça que en qualitat de president de la Mesa d'Edat ens va adreçar el passat dia 3 d'abril.

Hi ha darrera d'aquesta vida una determinada manera de viure i de veure les coses, una determinada manera, que jo entenc que hauria de ser actualíssima i carregada de futur, d'entendre l'acció política i també en les vicissituds de la darrera hora —també em tocà ser-ne testimoni—, una determinada manera de morir. Pocs érem els que sabíem que Lorda estava atacat per una cruel i fatal malaltia; ell tingué la suprema elegància i la suprema amabilitat d'estalviar la commiseració o la pena als seus amics, als seus pròxims i va saber conduir la seva vida fins al darrer instant, amb la tenacitat senzilla de la persona que compleix estrictament amb el seu deure i que no es queixa. Jo penso que és aquí, no sols en una determinada vida, en una determinada manera de viure, sinó en els darrers moments, en una determinada manera d'afrontar la mort i una determinada manera de morir que Lorda ens dona una lliçó, una darrera lliçó.

Jo crec, estic segur, em consta —d'altra banda, pels testimonis que vaig rebre de tots els sectors d'aquesta cambra—, que més enllà de les diferències polítiques i ideològiques, Lorda era un home no sols respectat i apreciat, sinó estimat per tots els diputats i diputades d'aquesta cambra i és lògic que fos així. Per a nosaltres ha estat una extraordinària satisfacció i ens sentim orgullósament satisfets d'haver tingut un home d'aquesta categoria en els rengles del nostre Grup Parlamentari.

Que la seva memòria sigui sempre entre nosaltres i que la seva lliçó també ens serveixi; la lliçó d'aquell que veia l'acció política com un servei, feta amb simplicitat, amb seriositat, amb sentit de la responsabilitat i que ens deia, en aquest darrer missatge davant la cambra, quelcom tan important però tan difícil de realitzar com el següent: que quan algú de nosaltres —i és el cas de tots nosaltres, els que formem part d'aquest Parlament— som elegits pel poble de Catalunya com a representants de la nació, qualsevol altra consideració d'índole —ell deia— personal, professional i partidista queda sempre en un segon rengle i que per davant prima sempre la característica que és no sols un honor, sinó una enorme i pesant responsabilitat, de ser representants del poble, que hem d'estar atents al servei del poble en general —com deia ell— del poble en el seu conjunt.

Moltes gràcies per la seva atenció.

El Sr. PRESIDENT: Moltes gràcies, senyor Obiols. Ara convido la cambra a recollir-se en un minut de silenci en memòria del desaparegut.

(La cambra serva un minut de silenci.)

Moltes gràcies.

Passem al segon punt de l'ordre del dia, que és la commemoració del primer centenari de l'aprovació de les Bases de Manresa.

Commemoració del primer centenari de l'aprovació de les Bases de Manresa

Senyores diputades i senyors diputats, la Comissió de Política Cultural d'aquest Parlament, amb data 25 de juny de 1991, va aprovar per unanimitat una resolució per la qual s'acordà commemorar amb actes i manifestacions adients el centenari de l'aprovació de les denominades Bases de Manresa, que tingué lloc el dia 27 de març de 1892, com a fet cabdal d'arrencada del moviment polític nacionalista a la Catalunya moderna. La Junta de Portaveus d'aquest Parlament va acordar que la commemoració de les Bases consistís en un discurs institucional del president de la cambra. Aquesta presidència s'honora a donar compliment a aquest mandat de tots els grups parlamentaris i procura ésser fidel a les diferents posicions expressades en el debat de la Comissió de Política Cultural abans esmentada, perquè és evident que les Bases de Manresa mereixen judicis molt diferents, alguns d'ells, fins i tot, contraposats a criteri de les diverses forces polítiques representades en el nostre Parlament.

Penso, però, que és unànime la creença que les Bases, vistes amb la perspectiva que donen els cent anys transcorreguts, constitueixen un esdeveniment polític suficientment important per ésser evocat i commemorat per la institució que representa el poble de Catalunya.

El document aprovat en aquell acte, que tingué lloc al Saló de Sessions de l'Ajuntament de Manresa, que va passar gairebé desapercebut per a la majoria de catalans de l'època, és indiscutible que va marcar una fita molt transcendent per al futur de la nostra vida pública: es va passar del catalanisme que podríem anomenar sociològic al catalanisme polític. Fins llavors, el catalanisme havia estat un moviment literari i romàntic, amb reivindicacions molt puntuals, com la llengua, el dret civil i el proteccionisme, i a partir de les Bases es dibuixa una opció, eminentment política, concretada en la reivindicació d'un autogovern per a Catalunya, amb pretensions de rang constitucional, com deia el mateix títol del document.

Es pot parlar a partir de les Bases d'un abans i d'un després totalment diferenciats; d'un moviment difús es va passar a la formació d'un programa polític concret, però suficientment flexible perquè se sentissin identificades pràcticament totes les forces polítiques catalanistes actives llavors existents, tant les més tradicionalistes com les més progressistes, i s'evitessin els pronunciaments categòrics per a aquelles qüestions en què la unanimitat no era possible, com ara la forma de govern, la confessionalitat religiosa i la utilització dels termes «nació» i «nacionalitat». Resulta innegable que les Bases de Manresa han gaudit d'un procés mitificador, no sempre amb plena justificació, com va succeir després amb la Mancomunitat i amb l'Estatut del 32, però no hi ha dubte que tots aquests esdeveniments són punts de referència que el nostre poble necessita per reafirmar-se.

El catalanisme polític que va tractar d'articular les Bases de Manresa fou inicialment un fenomen minoritari que no tardà

gaire a convertir-se en moviment de masses, que s'evidencià pocs anys després en l'esclatant victòria de Solidaritat Catalana, que, si bé va resultar efímera, per les divisions sorgides, va condicionar d'una forma definitiva el futur de Catalunya, pel fet que el catalanisme polític d'un o altre signe va esdevenir un element insubstituïble de la nostra vida pública fins als nostres dies.

És evident que la situació de la Catalunya actual és molt diferent de la d'ara fa cent anys. El país ha canviat profundament en tots els àmbits, especialment en el polític, el social, l'econòmic i el cultural, però analitzant el contingut de les Bases advertim clarament que molts dels problemes que preocupaven els seus redactors continuen pendents de solució definitiva, i en aquest sentit la commemoració de les Bases mereix tenir la consideració d'una reflexió col·lectiva sobre les constants polítiques de Catalunya posteriors al 1714.

Per contribuir a aquesta reflexió, hi poden ajudar els següents trets, que conformen el moll de l'os de l'origen del catalanisme polític: u, naixement d'un moviment polític absolutament nou, que no tenia res a veure amb la realitat del que podríem anomenar l'«Espanya oficial» d'aquell temps; dos, esforç per cercar un denominador comú amb totes les forces polítiques catalanistes, que els permetés una unitat d'acció, abandonant com a accidental tot el que pogués dividir; tres, rebuig no menys contundent del centralisme que imposava la Constitució de 1876 i que practicaven per igual els dos partits polítics de torn a Espanya; quart, recerca d'un sistema polític autènticament representatiu que no garantia el caciquisme dels partits oficials; cinc, rebuig contundent de l'artificiositat del sistema electoral canovista imperant, que darrere d'una façana liberal i democràtica prescindia totalment de la recerca de la veritable voluntat popular; sis, voluntat regeneracionista de l'Estat, i, finalment, set, recerca de la fórmula d'encaix o articulació de Catalunya, amb les seves institucions d'autogovern, en el conjunt de l'Estat.

No es pot negar que, salvant totes les distàncies del temps, i amb les correccions pròpies de l'evolució de la nostra realitat sociològica i política, molts dels punts anteriorment esmentats en bona mesura es mantenen vigents, quant a intencionalitat i objectius. La seva vigència en els nostres dies és clara.

Fóra erroni, és clar, aplicar als problemes que hem anomenat constants de Catalunya les solucions i terapèutiques que pretenien aplicar els redactors de les Bases, però el fet de recórrer a la història serà sempre un instrument eficaç per enfortir la pròpia identitat.

Cal repensar el passat si volem projectar el futur sobre bases sòlides. Avui no estem en el context de la Restauració, i el segle XIX queda lluny, però els elements centrals del programa catalanista no han quedat obsolets: la llengua, el dret, la cultura, la unitat d'acció, les competències de l'autogovern i les relacions amb instàncies superiors, que pretenien resoldre les Bases, són problemes vius que esperen noves estratègies i nous canals d'actuació.

La commemoració del centenari de les Bases servirà al país en la mesura en què totes les forces polítiques representades en aquest Parlament sàpiguen assimilar d'aquelles l'esperit amb què foren redactades, que no fou altre que la fidelitat a Catalunya, una realitat natural i un organisme viu que mereix ser reconegut i defensat.

Moltes gràcies.

El tercer punt de l'ordre del dia és el debat general sobre la situació de la indústria a Catalunya, a sol·licitud del molt honorable senyor president de la Generalitat. Té la paraula l'honorable conseller senyor Subirà.

Debat general sobre la situació de la indústria a Catalunya

El Sr. CONSELLER D'INDÚSTRIA I ENERGIA (Antoni Subirà): Senyor president, senyores i senyors diputats, per iniciar aquest debat faré una exposició d'aquells elements que a mi em semblen rellevants, i aquesta exposició no podrà ser curta, donada la complexitat del tema. Crec, però, que és bo que jo faci aquest esforç d'exposició sistemàtica per tal de facilitar que el debat de demà sigui al màxim d'útil possible.

La meua exposició es dividirà en tres grans capítols: en primer lloc, exposaré l'evolució recent de la indústria a Catalunya; en segon lloc, entraré en l'anàlisi de la situació actual dels principals sectors, i, en tercer lloc, parlaré de les polítiques de les diferents administracions que afecten la indústria.

Catalunya és un país essencialment industrial en el sentit que aquest sector constitueix el nucli vertebrador de l'economia. Amb un parell de xifres ho podem veure: la indústria catalana representa actualment un terç del producte interior brut de Catalunya i el 35,7% de l'ocupació. És esclaridor assenyalar que aquests percentatges són molt similars als dels països més industrialitzats: Alemanya i el Japó, per exemple, tenen una participació industrial sobre el total del producte interior brut al voltant també del 30%. I, en termes d'ocupació, la participació industrial suposa sobre el total un 36,4% a Alemanya i un 33,4% al Japó —en aquest cas, a més a més, s'hi inclou la construcció.

Per disposar d'un panorama correcte, però, cal examinar-ne l'evolució recent, de la indústria. Els anys seixanta —per tenir un horitzó suficientment representatiu— la indústria significava a Catalunya el 39,8% de la població ocupada i un 44,7% del producte interior brut. Des de l'any 73 fins al 83 es va produir un canvi de tendència en la indústria, degut a la forta crisi dels anys 70, que va afectar totes les economies occidentals: el caràcter bàsicament industrial d'aquesta crisi va provocar que la incidència sobre l'economia catalana fos relativament major, donada la seva particular especialització. S'ha de matisar, però, que l'impacte d'aquesta crisi es va fer palès aquí amb un cert retard. Encara que des de 1973 els indicadors econòmics van anar reduint el seu ritme de creixement, fou al trienni 79-81 quan es va produir la davallada més forta: Catalunya va concentrar aproximadament el 19% dels llocs de treball perduts a l'economia espanyola entre el 73 i el 85; aquesta participació va pujar quasi al 25% si es considera exclusivament el sector industrial. Entre 1979 i 1985 el producte interior brut català, a preus constants, va créixer a una taxa anual de l'1,7%, inferior al 2%, que és el corresponent al creixement del producte interior brut espanyol en el mateix període.

Un altre aspecte que hem de considerar és que durant aquests anys de crisi alguns sectors concrets van créixer, i van contrarestar la davallada de la majoria d'altres sectors en l'evolució del conjunt industrial. El sector que hi va contribuir més positivament fou el de l'energia, però també alguns subsectors

manufacturers es mostraren dinàmics, com va ser el cas de l'alimentació, la química i el cautxú i plàstics.

El resultat d'aquesta evolució va ser que Catalunya es va anar diversificant cap a sectors de demanda mitjana —alimentació, cautxú i plàstics, paper, etcètera—, que són els que més augmentaven la seva participació en el conjunt industrial, mentre les activitats de demanda forta —química, maquinària i material elèctric, etcètera—, experimentaven un petit creixement i els de demanda feble —tèxtil, productes metàl·lics—, alguns patien un retrocés significatiu. En conjunt, hi trobem una assimilació, en aquest procés, a grans trets, a l'estructura sectorial de la Comunitat Europea.

La composició del teixit industrial català es va anar modificant, al llarg dels anys vuitanta, i es va consolidar la indústria química i la de l'alimentació com els subsectors de creixement més importants en la indústria manufacturera catalana, en aportació de valor afegit, mentre que la indústria tèxtil i la metal·lúrgica van anar acusant els efectes de la recessió amb major intensitat.

El període de crisi econòmica va provocar també canvis importants en l'estructura econòmica de Catalunya i es va perfilar el sector de serveis com a sector majoritari en termes d'aportació al producte interior brut i de població ocupada. Malgrat això, continuem sent la primera regió industrial d'Espanya la qual cosa ens converteix en el país amb més pes dins de l'economia de l'Estat espanyol.

La davallada relativa, és a dir percentual, de la indústria catalana i la coetània pujada del sector de serveis és una tendència comuna a l'evolució recent dels països desenvolupats i industrialitzats. Aquesta tendència també s'ha manifestat en els quatre països econòmicament més avançats —el Japó, Alemanya, França, els Estats Units. En conseqüència, cal analitzar amb més deteniment l'aparent pèrdua de pes del sector industrial enfront dels serveis que mostren les estadístiques: es constata que una gran part del pes del sector terciari correspon a serveis que la indústria ha anat «externalitzant»; altrament, no és bo, per a cap economia en general, ni per a la nostra en particular, basar el creixement en l'expansió d'un sector, el terciari, desconectat —si pogués ser— dels sectors productius o no sustentat sobre uns sectors productius potents.

Efectivament, les dades estadístiques mostren que, a mesura que augmenta el grau de desenvolupament d'una economia, canvia la distribució per sectors de la seva producció total, de manera que el sector agrícola tendeix a perdre pes i el sector terciari es converteix en el sector preponderant. Aquest fet no es contradiu, però, amb l'afirmació que el sector industrial constitueix la base de qualsevol economia sòlida i estable. En efecte, el sector dels serveis no podria desenvolupar-se en economies sense base industrial degut a diverses causes.

En primer lloc, cal ser conscients que molts dels serveis amb major creixement en l'actualitat són serveis que estaven integrats en la indústria i que de manera progressiva es van contractant a fora: serveis financers, assegurances, serveis de transport, serveis comercials, serveis de processament de dades, de consultoria, de disseny, de recerca, etcètera. Per tant, sense un sector industrial sòlid, l'existència d'aquests serveis no tindria sentit ni mercat.

En segon lloc, per poder importar productes industrials que li caldria obtenir, un país hipotètic sense base industrial hauria

d'exportar bàsicament serveis. I, un cop exclòs el turisme, la balança de serveis és clarament deficitària, en el nostre cas —i seria molt difícil que no ho fos.

En tercer lloc, és necessari tenir en compte que el factor més important per al desenvolupament d'una economia, la tecnologia, és generat bàsicament per la indústria, i que, per tant, sense una base industrial, qualsevol economia pot veure perillar el seu desenvolupament futur.

Finalment, la productivitat del sector industrial creix més ràpidament que la resta de sectors, i en concret que el sector serveis. Per tant, una economia dependent dels serveis experimentaria a mitjà termini un creixement econòmic més lent. I això fa que, malgrat que s'associï un major pes dels serveis amb una economia..., amb un grau de desenvolupament més elevat, no sempre l'augment del sector terciari implica millores de benestar en un país, sobretot quan aquesta participació del sector terciari assoleix cotes massa altes.

Com a reflexió final, crec que és una frivolitat presentar el sector de serveis com a competidor de la indústria, ja que les interrelacions de tots els sectors integrants d'una economia fan que es desenvolupin processos de reforçament entre ells. En canvi, les economies més sòlides i progressives presenten un desenvolupament equilibrat, que, si bé es manifesta estadísticament —només estadísticament— en un augment percentual dels serveis sobre la indústria, manté aquesta com a la base principal.

Un cop analitzat el fenomen de l'evolució percentual en el conjunt del producte interior brut dels serveis i de la indústria, continuem amb l'evolució recent. A partir de l'any 1985 comença una notable recuperació de l'economia i de la indústria a Catalunya, afavorida per la diversificació i densitat del teixit industrial català i per les polítiques, tan públiques com privades, posades en marxa durant la crisi per adaptar l'estructura industrial a les noves circumstàncies. Si la crisi va afectar més profundament l'economia catalana que l'espanyola, també la recuperació va ser més espectacular a Catalunya que al conjunt de l'Estat espanyol.

En el període 85-89, Catalunya experimentà un major creixement, tant pel que fa a l'ocupació total —un 22,6% enfront d'un 13,6% de la resta de l'Estat—, com pel que fa a l'ocupació industrial —un 17,5 enfront del 13,6 de la resta de l'Estat. En mitjana anual, l'augment d'ocupació industrial va ser d'un 3,5% d'ocupació —un 3,5%—, la qual cosa, si es mantingués constant, equivaldria a doblar l'ocupació cada vint anys. Hem d'entendre la importància d'aquesta xifra, a més a més, en un context d'automatització de l'activitat i d'expansió dels processos productius, estalviadors de mà d'obra. Aquesta fase es caracteritzà per una substitució del factor treball pel factor capital, per això aquest augment del 3,5% s'ha de considerar com a molt notable.

El producte interior brut català va assolir un creixement mitjà del 5% anual —en pessetes constants—, tres dècimes per sobre de la mitjana d'Espanya. La indústria catalana va ser el sector més afectat per la crisi —com he dit—, però també el més beneficiat per la recuperació. Un 5,2% de mitjana de creixement anual en la indústria, per sobre —clarament— del 4,6 del creixement del sector industrial espanyol, i per sobre, també, del creixement del conjunt de l'economia, que —com acabo de dir— va ser del 5%.

El sector industrial també es va veure afectat, substancialment, per la incorporació d'Espanya a la Comunitat Europea l'any 86. Un aspecte que caracteritza el procés, en el seu conjunt, és el gran esforç d'adaptació que comporta i, per tant, l'alt grau d'incertesa que l'envolta. Els possibles impactes del mercat únic en la nostra indústria es poden classificar en tres grans apartats.

Primer, els canvis originats en les modificacions de regulacions i en el conjunt de l'entorn normatiu en què es desenvolupa la indústria, que inclouen, per exemple, la reducció dels obstacles administratius del comerç intracomunitari, l'harmonització dels aspectes tècnics, l'aparició de barreres tècniques més o menys justificades, l'harmonització dels impostos indirectes, la desregulació dels monopolis estatals, etcètera. En el cas de l'Estat espanyol cal afegir, a més a més, la reducció d'aranzels que ha de continuar fins al primer dia de gener de 1993, encara que està substancialment feta, i simultàniament l'adequació de l'aranzel espanyol envers tercers països a la tarifa exterior comuna de la Comunitat.

Segon, les conseqüències del procés d'integració econòmica en països molt industrialitzats com són l'especialització productiva en termes d'avantatges comparatius, els efectes vinculats a la dimensió del mercat, els canvis en el règim de competència i els relacionats amb el ritme d'innovació tecnològica i creixement de la productivitat.

Tercer, la integració a la Comunitat Europea ha millorat —naturalment *ceteris paribus*— la posició competitiva de les empreses en permetre l'accés als mercats de factors, matèries primeres, productes intermedis i béns d'equip en millors condicions.

Fent un petit balanç del període 85-91, la indústria catalana des de 1985 ha anat consolidant la seva posició relativa respecte a la resta de l'Estat i, en l'actualitat, amb dades —millor dit—, de 1991, aporta el 26,5% del valor afegit brut generat per la indústria espanyola. Una altra dada significativa és l'excedent brut empresarial que va créixer, durant el període examinat, a una taxa real anual de l'11,1%, durant aquests cinc anys que examinem. En aquest context, la recuperació dels excedents empresarials no va implicar automàticament, a curt termini, un increment dels beneficis i la inversió, com hauria sigut desitjable, ja que la major part d'aquests —d'aquests excedents— van sortir a fora de les empreses en forma de majors costos financers, d'amortitzacions per obsolescència accelerada, o bé per la via fiscal.

Quan aquests excedents es van transformar en beneficis, primer van ser utilitzats per reduir l'endeutament, o bé per l'ajustament de les plantilles. Només fets aquests ajustaments imposats per la pressió competitiva, els beneficis es van dedicar a la inversió productiva que, malgrat tot, assoleix..., malgrat això assoleix un nivell substancial en aquest període. Una part significativa d'aquesta inversió ha estat protagonitzada per fluxos d'inversió directa provinents de països comunitaris i altres països de l'OCDE.

El principal preceptor d'inversió estrangera ha estat Catalunya, dins l'Estat espanyol, i en gran mesura el seu sector industrial. Durant el període 86-91 les inversions estrangeres adreçades a la indústria van ser superiors al bilió de pessetes, xifra que es duplica si considerem la inversió total estrangera a Catalunya.

Catalunya ha disposat tradicionalment d'importants factors d'atracció de la inversió estrangera, entre ells es poden destacar la dimensió del mercat local, la qualitat de les infraestructures i del teixit industrial de suport, i l'alt nivell del component laboral i directiu. La seva implantació ha contribuït, també, a enfortir el teixit productiu català en els darrers anys, recuperant amb escreix el terreny perdut en la primera part dels anys 80. La capacitat d'atracció d'aquest tipus d'inversions a Catalunya ha continuat en els darrers anys i hom preveu que en el futur es continuaran donant les condicions d'infraestructura i d'acollida perquè aquest flux inversor continuï tenint un important paper en el desenvolupament i la consolidació de la indústria a Catalunya.

El molt positiu comportament dels indicadors econòmics en els darrers anys contrasta amb la desacceleració de l'activitat econòmica des de 1990. Esdeveniments com la recessió als Estats Units, la unificació alemanya, el procés de reforma de l'antiga Unió Soviètica i dels països de l'est d'Europa han configurat un clima internacional d'incertesa i de contracció econòmica que està impeding un comportament dinàmic de les economies occidentals.

El balanç de la indústria catalana en el bienni 90-91, sense ser recessiu estrictament parlant, mostra un canvi de tendència en el procés expansiu dels anys anteriors. L'any 1990, el producte interior brut de Catalunya va créixer a una taxa positiva, inferior a la mitjana del període 85-89, però encara molt positiva: el 4,3%, superior a la mitjana espanyola. Aquest creixement es tradueix, també, en un major dinamisme en la creació d'ocupació, ja que Catalunya genera —genera— el 30% dels nous llocs de treball creats a l'Estat espanyol en aquell període, en aquests dos anys. Així, a finals d'any, la taxa d'atur catalana es situà en el 10,91%, a finals del 91, davant del 15,63 del conjunt de l'Estat.

La construcció, els serveis i la inversió estrangera foren, ja aquest any, els motors del creixement econòmic, i el sector industrial va ser el més afectat per les mesures de refredament econòmic —que tots vostès recordaran— amb un creixement encara, però, positiu del 3,4%.

L'any 1991 ha suposat, ja clarament, el trencament de l'etapa d'expansió de la qual havia gaudit l'economia catalana en els últims exercicis, bé que ja a finals del 90 alguns indicadors havien donat símptomes d'esgotament. Així, el creixement per al 1991 es situa al 2,8%. A més, es detecta un debilitament de la inversió privada, una pèrdua de força en el creixement de les exportacions —l'augment aquest any respecte de l'any anterior va ser d'un 10,2%, enfront del 12,7 que havia sigut l'any anterior—, i una atonia en el sector industrial. El ritme de creixement de la indústria es troba ara al voltant de l'1%. Malgrat això, la creació de llocs de treball, vinculats a la inversió industrial registrada, ha estat de 18.915, amb un creixement del 13,4% respecte a l'any 90.

Durant la primera meitat de 1992, l'economia catalana va créixer a un ritme moderat, del 2,3%. Encara que en termes absoluts no és una dada molt positiva aquesta, sí que ho és si tenim present que el 1992, en aquests primers mesos de l'any, el conjunt de països de l'OCDE s'estima..., millor dit, en base als primers mesos s'estima que el conjunt de països de l'OCDE tornarà a registrar un creixement inferior al 2%, a l'igual que el conjunt de l'economia espanyola.

Els motors del creixement també són més favorables en el nostre cas, ja que, si bé el comportament de l'economia espanyola ha estat basat exclusivament en el consum, l'expansió moderada de Catalunya es recolza en el manteniment d'un cert creixement del consum i un bon comportament de la demanda externa, és a dir, de les exportacions.

Encara que hi ha indicadors que presenten una trajectòria poc expansiva, que ens indica que el sector industrial no acaba d'emprendre una tendència de reactivació, la utilització de la capacitat productiva d'aquest sector va assolir, en els mesos de març i abril d'enguany, del 92, el nivell màxim dels darrers setze mesos, amb un 82,1%. Per aquests mateixos mesos, les estadístiques assenyalen un cert augment de l'activitat i de les vendes del conjunt de la indústria respecte als primers mesos de l'any.

Per fer un diagnòstic acurat de la situació de la indústria catalana és necessari, però, entrar més a fons en les seves característiques sectorials, ja que cada sector presenta una problemàtica diferenciada. Cal doncs detallar el nostre teixit industrial i analitzar separatament la problemàtica dels sectors. Abans d'entrar en aquesta anàlisi sectorial que els he anunciat abans, fem un breu resum de les característiques més remarcables de la indústria catalana avui.

Primer, es tracta d'una indústria diversificada, en la qual hi tenen cabuda sectors molt heterogenis, centrats en quatre grans branques d'activitat: la metallúrgica, la química, el tèxtil i l'alimentació. La participació de cadascun d'aquests sectors sobre el total de la indústria, per a l'any 89, era el següent: els productes metàl·lics un 22,6%, sense comptar-hi el sector de l'automòbil i materials de transports; el químic i plàstics, el 16%; el tèxtil i el cuir, el 15; i l'alimentació i begudes, el 10 i mig. En aquests sectors Catalunya disposa d'un ric teixit industrial que cobreix quasi tots els productes i les fases del procés productiu. A part d'aquests quatre grans sectors, la pràctica totalitat de la resta de sectors industrials són presents a Catalunya: productes energètics amb un 10,4%; material de transport —aquí sí, naturalment, amb l'automòbil—, el 8%; paper i derivats, el 7,9; materials de la construcció, el 5,4; fusta, suro i mobles, pràcticament el 3. Aquesta diversificació ha permès en molts casos que els problemes específics plantejats en sectors concrets no hagin tingut implicacions tan greus sobre el conjunt de l'economia, en veure's compensats pel bon funcionament d'altres sectors.

La indústria a Catalunya és bàsicament, com a segona característica, una indústria transformadora amb una escassa presència d'activitats bàsiques, amb excepció del sector químic. Aquest tret distintiu de la nostra indústria l'ha preservada, certament, d'alguns problemes industrials molt greus. Les indústries bàsiques i també les extractives tenen un gran pes, per exemple, al País Basc o a Astúries, i estan patint processos de reestructuració que afecten fortament, molt fortament, les seves economies.

Tercer tret: la indústria catalana es caracteritza per un teixit de petites i mitjanes empreses. Les petites i mitjanes empreses representen a Catalunya més del 99% del total d'empreses, i signifiquen al voltant del 84% de l'ocupació total. Aquesta menor dimensió ha estat originada, d'una banda, per la reduïda mida del mercat local que històricament ha condicionat l'evolució de molts sectors i, d'altra banda, perquè en tractar-se d'una in-

dústria transformadora no ha necessitat una forta concentració de capitals, com és el cas de la indústria bàsica.

Quart: es tracta d'una indústria que es localitza en funció dels costos de producció i distribució dels productes i, concretament, per ésser a prop dels clients i del mercat, tant de productes com laboral es tendeix, doncs, espontàniament, a una aglomeració industrial.

Cinquè: la indústria catalana continua essent deficitària en el vessant tecnològic, amb un pes de sectors generadors de tecnologia més reduït del que seria desitjable. Aquests darrers són essencialment formats —estan essencialment formats— per empreses multinacionals de gran nivell tecnològic, que han iniciat darrerament l'establiment de centres de recerca i desenvolupament a Catalunya, gràcies al fet que han trobat, aquí, les condicions adients per al seu implantament com són l'existència de bons professionals, de bones infraestructures tècniques i de bones institucions acadèmiques. Els sectors autòctons es caracteritzen més aviat pel seu paper d'adaptadors i difusors de tecnologia, una mica en la línia del que feien els japonesos els anys cinquanta: les activitats autòctones de generació de tecnologia concentrades en massa poques empreses són generalment incipients i llur desenvolupament és, per altra banda, fonamental per al futur industrial. Així, un augment en l'esforç de recerca i desenvolupament a Catalunya és essencial per sostenir i millorar la competitivitat del sector industrial enfront dels competidors europeus.

Sisè: la indústria catalana està fortament internacionalitzada. Durant molts anys aquesta internacionalització s'ha reflectit fonamentalment en la implantació, aquí, d'empreses multinacionals, i sols recentment en uns majors fluxos comercials i en una major presència catalana a l'estranger. Els darrers anys algunes empreses capdavanteres de Catalunya han adoptat estratègies de penetració dels mercats internacionals per passar d'una opció d'especialització i domini del mercat local a una estratègia de diferenciació global orientada a refermar la presència en els mercats exteriors. Els esforços en aquesta línia comporten beneficis per al conjunt de la indústria, i no sols per a les empreses implicades.

Donem, de moment, fins ara, aquesta visió panoràmica de la indústria catalana, i entrem en l'anàlisi més detallada dels sectors. L'anàlisi de detall de la indústria catalana pot fer-se de múltiples maneres. És prou evident que qualsevol classificació dóna només una visió parcial, i d'aquí que freqüentment em veuré obligat a fer matisacions, a destacar trets diferencials, o dit altrament, em serà molt difícil mantenir una estructura lineal, acadèmica, per exposar la situació de quelcom tan complex i divers com és la indústria a casa nostra. Al final m'he decidit per mantenir el criteri més clàssic i tradicional de classificació per subsectors industrials, ja que és el més conegut i, per tant, pot facilitar el debat posterior. Hauria pogut diferenciar entre sectors de volum, sectors de diferenciació global, sectors d'especialització i sectors de competència local, com fan alguns; o bé hauria pogut utilitzar la classificació més moderna, i molt útil, per cert, dels anomenats *clusters* o agrupaments de segments sinèrgics de Michael Porter, però finalment —hi insisteixo, per facilitar el debat— he triat la classificació en subsectors, clàssica.

No cal insistir en el fet que tenim una indústria molt diversificada; no hi insistiré més. Comencem, doncs, pels sectors de

més pes, pel sector de més pes, concretament, que és el de transformats metàl·lics que, en el nostre cas, hi inclouré activitats tan importants com l'automòbil i gran part de la seva indústria auxiliar.

Transformats metàl·lics, doncs. Després d'un fort desenvolupament de totes les activitats durant els anys seixanta, la metallúrgia catalana es va presentar, abans de la crisi del 70, com la segona activitat per volum d'ocupació i producció després del tèxtil. Aquesta configuració va experimentar canvis com a resultat de l'evolució durant els anys de crisi més fonda i, en l'actualitat, el sector metallúrgic ocupa el primer lloc en el conjunt industrial català. Fruit de la crisi va ser també la desaparició d'un nombre significatiu d'empreses autòctones, i la penetració d'un nombre important de multinacionals, dibuixant-se, així, l'actual configuració. Val a dir que el principal efecte de la crisi fou també una reestructuració empresarial amb un procés de redimensionament que encara avui no s'ha tancat. Si considerem agregadament el sector, inclòs el material de transport, a Catalunya ocupa 232.800 persones en 15.900 empreses, xifres que representen el 36,2% i el 33,6%, respectivament, del total industrial català. Es tracta d'un macrosector que integra una gran diversitat d'activitats que cal tractar per separat.

La siderúrgia, per començar, s'ha desenvolupat tradicionalment prop de les mines de carbó i ferro —la instal·lació clàssica és l'alt forn—, i Catalunya, donada la seva manca de matèries primeres, de forma significativa no té cap instal·lació d'aquestes característiques, per la qual cosa la presència catalana en la indústria —en aquest segment— té lloc en la següent fase del procés per mitjà de les anomenades acereries, de les quals Catalunya té una presència ben positiva i, avui per avui, gens problemàtica.

Un procediment menys utilitzat a la primera transformació metàl·lica és la sinterització, que permet obtenir directament el producte final a partir de materials bàsics, amb una major —això sí— complexitat del procés. És un subsector petit, encara, però amb molta tecnologia. A Catalunya hi ha dues de les principals empreses de l'Estat. Recentment vaig tenir la satisfacció de conèixer que una d'elles havia estat premiada amb l'equivalent a l'Òscar —si em permeten— que el Club Internacional de Sinteritzadors atorga als Estats Units cada quatre anys, en competència amb les millors empreses americanes, japoneses i alemanyes. Això és un bon exemple —i per això l'he citat, perquè és un sector molt petit, però això és un bon exemple— que tenim indústries capdavanteres a nivell mundial i que podem competir sense complexos amb qualsevol altre país en processos tècnicament sofisticats i que requereixen un constant esforç de recerca i desenvolupament.

A mesura que s'avança en el procés de transformació, dins el metallúrgic, les condicions empresarials de cada segment continuen estant afectades per les condicions tècniques de producció, però en la seva configuració influeixen cada cop més els aspectes de la demanda. Des d'aquesta perspectiva s'explica que tinguem una major presència en les fases de transformació avançades i que l'existència de grans empreses fabricants de productes seriatos —com és l'automòbil o la línia blanca— hagi afavorit l'aparició d'un conjunt d'activitats de subcontractació que han anat evolucionant molt positivament al llarg del temps. Així, les empreses subcontractistes o fabricants de productes in-

termedis o de subconjunts sota comanda intervenen cada vegada més en el disseny del producte i en la resolució dels problemes que planteja la utilització final. Això és molt positiu, perquè implica que cada vegada aporten, aquestes empreses subcontractistes, més *know-how* i més valor afegit al seu producte.

Pel que fa als productes metàl·lics finals, si considerem els destinats al consum, a Catalunya destaquen les firmes més especialitzades en una determinada gamma de productes que cobreixen un aspecte específic de la demanda. La participació d'empreses catalanes és: un 40% del conjunt de l'Estat en articles de parament; un 30% en productes de ferreteria i bricolatge; un 35% en làmpades, i un 50% en aixetes i mobles metàl·lics. En alguns casos hi ha una posició pràcticament de monopoli, en el mercat espanyol, com succeeix en el segment dels cotxets infantils.

En el segment dels productes metàl·lics per a la indústria, la participació de Catalunya en la fabricació de motlles i matrius —que és un segment estratègic— representa el 70% del conjunt de l'Estat; en òrgans de transmissió, el 60%; en matrius de petita mida i eines de tall dur —que és un altre segment estratègic—, el 60%; en envasos metàl·lics, el 40%; en remolcs i contenidors, el 20. Destaca, doncs, l'especialització catalana en algunes activitats de molt valor afegit.

En relació amb el subsector dels béns d'equip, cal que siguem conscients que, ja des de l'any..., des dels anys seixanta, la ràpida liberalització i expansió econòmica van ocasionar que els fabricants de maquinària recorreguessin a la tecnologia estrangera, situació que s'accentuà els anys setanta. En el moment de la integració d'Espanya a la Comunitat Europea, aquesta és una de les activitats industrials amb major dependència tecnològica forana. Al mateix temps, cada vegada més empreses estrangeres es posicionen en el nostre mercat i participen en aquest segment o adquireixen empreses catalanes que passen a especialitzar-se en la fabricació d'una determinada línia de productes, en el context de l'estratègia mundial de la casa matriu. En l'actualitat, la indústria catalana de béns d'equip manté la seva primacia en el conjunt de l'Estat en la majoria de segments, i en destaca la construcció de maquinària per al tèxtil, per a l'alimentació, per a l'envàs i l'embalatge, per al plàstic i per al cautxú.

En el subsector del material elèctric, la participació catalana en el conjunt espanyol és també significativa; molt significativa, situant-se globalment en el 40%. Tanmateix, aquesta xifra varia segons les diferents activitats considerades.

En el segment vinculat a la distribució i la utilització final d'energia elèctrica, la participació d'empreses ubicades a Catalunya és elevada, com és el cas dels cables, dels petits motors elèctrics i de l'aparellatge. És important destacar que la presència —l'aparició, la irrupció— dels països en vies de desenvolupament amb productes molt competitius en preu s'ha intensificat en els darrers anys; per tant, les empreses han hagut d'optar per especialitzar-se en productes de major valor afegit, com són, per exemple, els cables per a l'electrònica, o bé per diversificar la producció, com és el cas dels cables per a comunicacions i especialment la fibra òptica. Un aspecte clau és l'harmonització tècnica a nivell comunitari, ja que el sector de maquinària i material elèctric ha constituït una de les activitats industrials més regulades per normatives tècniques de la Comunitat. En aquest

punt, és necessari que ens referim a la disponibilitat –i hi insistiré, però ens hi referim ara– d'infraestructures com ara el Laboratori General d'Assaigs i Investigacions, per dur a terme els assaigs que les homologacions requereixen.

Quant al sector dels electrodomèstics, al Principat s'ubica un nombre significatiu de les empreses que operen a l'Estat espanyol. S'hi troba una bona part dels grups multinacionals més importants, amb una presència estratègica dels grups japonesos. Dins el sector català té un pes molt important el segment de la línia marró, que aporta prop del 50% de la producció total de l'activitat. A Catalunya es concentra el 85% del subsector de la línia marró a nivell de l'Estat, i el 4,7% d'aquest subsector a nivell comunitari.

Un altre subsector important en el conjunt de l'activitat és el del petit electrodomèstic de línia blanca, i es localitzen a casa nostra les dues terceres parts de les empreses espanyoles més importants en l'activitat, bé que tots tenim al cap les dificultats d'alguna de les empreses emblemàtiques en aquest segment.

El sector electrònic ha estat dels que han experimentat un major creixement, entre totes les branques industrials, durant els darrers vint anys, encara que també és el que ha madurat més ràpidament i que està en aquests moments sotmès a una competència de preus ferotge, amb una homogeneïtzació tal dels productes de més volum que s'han convertit pràcticament en *commodities* amb totes les conseqüències d'erosió de marges i de beneficis que això comporta. El pròxim període pot ser decisiu per a l'electrònica europea, que haurà d'adaptar-se a un mercat menys institucional i molt més competitiu, especialment respecte als Estats Units i Àsia. A Catalunya, si considerem els components electrònics, ens trobem amb una important concentració d'empreses a l'àrea de Barcelona, que ha esdevingut la primera concentració de l'Estat en aquesta especialitat. Algunes, buscant i trobant nínxols d'activitat on es poden defensar, i altres, no, i altres, no.

La indústria de material de transport s'ha configurat, al llarg del segle XX, com una de les activitats més importants de les economies avançades; és un dels sectors més dinàmics de l'economia, car la seva evolució condiona de forma directa el desenvolupament de molts altres sectors industrials i de serveis.

Cal que destaquem, en primer lloc, la importància del sector en el context comunitari, ja que representa el 9% –en el context comunitari– del valor afegit industrial de la Comunitat; i, en segon lloc, l'aferissada competència entre les empreses, que té lloc en un mercat clarament oligopolístic, en què les estratègies es defineixen i s'apliquen dins de l'àmbit mundial, i en el qual resulta molt costós guanyar una participació significativa en detriment de les altres companyies. Així, les firmes d'automoció ocupen els primers llocs en el rànquing, arreu del món, per la seva facturació, especialment en la fabricació de turismes, situació que és perfectament extrapolable a Catalunya; en concret, Volkswagen-Seat és des de fa anys la primera empresa industrial catalana i espanyola.

Es tracta d'un sector totalment multinacionalitzat, on la presència de capital estranger té una llarga història, també a casa nostra. Val a dir que aquest caràcter multinacional s'ha demostrat molt positiu per al conjunt de la indústria catalana, ja que marca als seus proveïdors unes pautes de qualitat i servei que els ha estimulat a fer-se molt més competitius. A aquells que han estat capaços d'arribar a aquests estàndards –i han estat un

bon gruix els qui ho han aconseguit–, l'esforç fet els ha permès, avui, no sols subministrar a les fàbriques catalanes, sinó buscar nous mercats i competir amb èxit a nivell internacional.

A l'elevada competència que caracteritza el subsector de l'automòbil, cal afegir-hi la caiguda cíclica de la demanda que afronten periòdicament els fabricants. Així, a Catalunya, es passa de forts increments en les vendes d'automòbils després del 86, amb una intensificació de les adquisicions a l'exterior –cal dir-ho també–, a experimentar reduccions en el nombre de matriculacions durant l'any 1990, malgrat que la indústria de l'automòbil catalana ha anat esdevenint una part important de les nostres exportacions.

Per acabar aquest sector, faré menció de la indústria auxiliar, que en general s'ha caracteritzat per l'augment de la dimensió mitjana i la reducció del nombre de subministradors directes. Cal tenir present que el sector de material de transport compleix la doble funció de generador i assimilador de tecnologia; per tant, les infraestructures són un element amb una incidència directa en el futur d'aquest segment. Així, ens calen unes dotacions suficients d'infraestructura per aconseguir un desenvolupament integral en aquest tema, i és amb aquest esperit que estem invertint molt en l'Institut d'Investigació Aplicada de l'Automòbil, sobre el qual ja m'estendré més endavant.

El macrosector metallúrgic, al qual acabo de referir-me, és, per una part, un dels més dinàmics, però per altra també ha estat un dels més afectats per les actuals dificultats. Així, en el primer semestre d'enguany participa amb un 48% en el nombre de llocs de treball perduts a la indústria catalana i en el 43% en el nombre d'empreses amb expedients de crisi. Aquestes pèrdues es cocentren especialment en els subsectors de la fabricació de productes metàl·lics, excepte el transport i els que depenen del transport, de maquinària i equips mecànics, i electrònica.

Això no obstant, diverses anàlisis de competitivitat dels diferents sectors industrials catalans coincideixen a situar tots els subsectors de transformats metàl·lics ja sigui en el grup de sectors competitius –la majoria, com és el cas del material de transport– o bé en els sectors qualificats de moderadament competitius –eines, siderúrgia, material elèctric–, però en cap cas en els pocs competitius de cara al futur. Anàlogament, en l'estudi dels *clusters* de la indústria catalana –emprant les idees de competitivitat de Michael Porter–, aquest grup apareix notablement ben situat.

El sector químic: la indústria química és una activitat productiva que necessita una elevada intensitat de capital i un alt component tecnològic; per tant, fins ara es trobava localitzada principalment als països més desenvolupats. Actualment la Comunitat Europea és el primer productor mundial de productes químics, seguida de Nord-Amèrica; Espanya representa un 10% del total comunitari i a Catalunya hi tenim una implantació totalment majoritària en algunes branques, com són la química bàsica i la química industrial, amb un 65% de la producció espanyola. Abans he dit que la indústria catalana era bàsicament transformadora amb una escassa presència d'activitat bàsica, exceptuant, precisament, el sector químic, en el qual l'activitat capdavantera es situa a Tarragona, on hi ha la principal àrea de química bàsica de tot l'Estat.

La indústria química és un dels punts forts de la balança comercial de la Comunitat Europea, però és molt vulnerable als

cicles de l'economia mundial; és un sector que s'enfronta amb dos problemes: és un gran consumidor de productes petrolífers, tant com a font d'energia com en concepte de primera matèria, i per tant, resulta particularment sensible als seus preus. I per una altra part, ha requerit i requereix fortes inversions per minimitzar la seva incidència sobre el medi ambient.

A partir de 1990 les químiques de tot el món van començar a notar els efectes d'un excés de capacitat en funcionament amb les consegüents baixades en els seus beneficis; la debilitat del dòlar i la ralentització de l'economia nord-americana va facilitar l'arribada dels excedents químics al mercat amb la corresponent caiguda dels preus. També a Àsia estan sortint nous competidors, com són Corea del Sud, Taiwan, Singapur i, per descomptat, el poderós Japó.

A la vista d'aquestes circumstàncies, les empreses europees han iniciat un procés de replegament reduint actius i activitats no estratègiques. Els segments més afectats per la crisi són els plàstics, les fibres i polímers i els fertilitzants, amb una caiguda important prevista per a aquests darrers, ja que la reforma de la política agrària comunitària suposarà una reducció en la producció i, per tant, en el consum. Els segments amb més expectatives positives són el farmacèutic —humà i veterinari—, que és l'estrella del sector pel que es refereix a beneficis, i el de cosmètica i perfumeria, els additius, etcètera, que constitueixen, és a dir, els *subs*, els segments que constitueixen el gruix de l'anomenat subsector de química fina i també els productes de neteja.

Les previsions futures que fa el Consell de la Indústria Química Europea, CEFIC, associació que agrupa als principals fabricants de cada país, no són pas negatives, ja que el mercat europeu és més extens que el del Tractat de lliure comerç —Estats Units, Canadà, Mèxic— i suposa el doble en volum que el del Japó més els altres països asiàtics.

Les empreses europees han estat invertint al voltant del 5,5% de la facturació en investigació i desenvolupament. La recerca estimada per a aquest any, però, disminuirà lleugerament, però la part destinada a medi ambient s'incrementarà sensiblement compensant l'efecte. L'ecologia, tal com ja he esmentat, és un dels condicionaments fonamentals per a aquest sector que ha vist com les normes i la sensibilitat per al medi ambient s'han endurit a la Comunitat Europea. Tanmateix, les mateixes companyies han vist en l'àrea dels productes anticontaminants un bon mercat amb excel·lents perspectives i comencen a posicionar-s'hi.

Un tret essencial de la indústria química és l'estratègia de grup, sobretot en la química bàsica, ja que un factor clau per operar en aquesta activitat és la dimensió a nivell de planta. Això ha condicionat en bona part la configuració actual d'aquesta indústria; la tendència a l'associació industrial té lloc en la realització de projectes concrets que requereixen grans inversions; són ben significatius els casos, a Tarragona, de Tarragona Química —filial de Hoechst— i Repsol Química per produir primeres matèries plàstiques, i d'aquesta darrera en Rhône-Poulenc per fabricar resines de polièster. Aquestes agrupacions, a nivell de projecte concret, són importantíssimes en aquest sector. Si considerem el sector químic global, és a dir, incloent-hi la farmàcia, la química fina i els transformats de cautxú i plàstic, podem dir que a Catalunya ocupa 92.000 persones que, en percentatge, és el 14% del total de l'ocupació industrial catalana, amb unes 4.000 empreses.

En parlar de química bàsica, és immediat referir-se molt específicament al complex petroquímic de Tarragona, del qual depenen directament més de trenta mil persones. A pesar de les dificultats del sector, el volum de les inversions previstes per als propers anys mostra clarament el nivell de confiança que els agents internacionals tenen en aquest complex petroquímic.

Destaquem el posicionament que avui ja hem aconseguit a Catalunya en química fina. No es tracta d'unes expectatives futures, que sens dubte aniran en augment, sinó que actualment Catalunya ja és capdavantera a l'Estat en aquesta activitat, amb una producció de més del 70% del total estatal, i exporta —aquest segment de la química fina— aproximadament el 40% de la seva producció. És necessari —cal que ho remarqui— la importància d'aquesta activitat, ja que inclou un valor afegit molt elevat, i la recerca i el personal altament qualificat hi són elements cabdals. La Generalitat, conscient d'aquesta importància, ja hi ha portat a terme inversions pel que fa a infraestructura, a la infraestructura necessària, però aquest aspecte ja l'explicaré més endavant quan tracti de la planta pilot de química fina.

Per acabar, em referiré a la farmàcia. La presència catalana en aquest segment és tradicionalment molt significativa. Si a Espanya hi ha 350 laboratoris, que ocupen 35.000 treballadors, aquests es reparteixen, pràcticament a parts iguals, entre Catalunya i Madrid. Es tracta del segment més dinàmic, avui per avui, de la química, i de cara al futur cal tenir en compte que les intervencions dels governs en els preus i en les condicions de venda dels productes, amb la finalitat —per altra banda, lògica— de reduir els pressupostos de sanitat, poden provocar una desacceleració del seu creixement.

El tèxtil. Parlar del sector tèxtil, avui, en qualsevol país desenvolupat, senyor Madueño, és feixuc. Fa pocs dies una delegació del meu Departament va visitar el Ministeri d'Indústria francès, a París. Allà no es van amagar de la seva preocupació per la situació industrial francesa. Per exemple, en parlar de l'automoció..., per exemple, parlant de l'automoció, comentaven que assolir la productivitat dels fabricants japonesos implicaria la pèrdua de 100.000 dels 300.000 llocs de treball del sector. En el cas del tèxtil donaven per inevitable una pèrdua d'entre 20 i 30.000 llocs de treball cada any sobre una ocupació total de 400.000, i això en un país que disposa de la capital de la moda.

Tornem a Catalunya. Si fem una anàlisi del sector tèxtil i confecció veiem que hi ha a casa nostra unes 4.000 empreses —això representa un 40% del total espanyol—, i ocupades, 121.600 persones, és a dir, el 44% —també— del tèxtil total de l'Estat i el 15,7% del total de la indústria catalana. L'arribada de la crisi dels setanta i primers del vuitanta va tenir un profund impacte sobre el sector, que va perdre un 43% dels seus ocupats. Entre les comarques més fortament afectades, llavors, destacaren el Vallès Occidental i el Barcelonès. A partir del 81 s'inicià un tímid procés de recuperació; la posada en marxa del Pla de reconversió tèxtil va ser un factor important, encara que només fos des del punt de vista de millorar les expectatives empresarials.

Un altre fet, l'entrada a la Comunitat Europea, determina l'inici d'un altre període que comporta canvis profunds en aquest sector, el tèxtil: la presència d'articles comunitaris augmenta fins a situar-se gairebé al 70% del total d'importacions, si bé els creixements més elevats foren els de determinats pro-

ductes de països que abans tenien difícil entrada en el mercat espanyol i que accedien mitjançant acords bilaterals dins del marc de l'acord multifibres. Les importacions també estigueren afavorides per l'evolució de la pesseta, afegint-hi les reduccions aranzelàries. La balança comercial, que era positiva l'any 1985, amb una taxa de cobertura del 162,5%, experimentà un deteriorament notable a partir del 87, amb una taxa de cobertura del 70,3% el 89, una millora durant l'any 90, en què la taxa de cobertura va ser del 85%, i un posterior empitjorament a partir d'aquell moment.

L'ocupació en aquest sector ha estat molt castigada; només durant els anys 86 i 87 es van produir augments en el nombre... —només en aquests anys—, es van produir augments en el nombre d'afiliats a la Seguretat Social en aquest sector, mentre que a la resta d'exercicis s'han produït disminucions importants, sobretot durant l'any 90, en què aquestes pèrdues es xifren en un 9,4%, és a dir, 8.960 llocs de treball.

Aquesta descripció general és, però, molt simplificada, ja que no tenim en compte la diversitat d'activitats que componen el conjunt del tèxtil. Entre la indústria del cotó i la de la confecció, per exemple, de punt —la confecció de punt— s'agrupen el 59% dels ocupats del tèxtil. Ara bé, cal dir que mentre la fabricació de gèneres de punt ha augmentat la seva participació en el conjunt, la indústria del cotó ha sofert una evolució molt clara en sentit contrari. La reducció de la demanda de tèxtils autòctons per part de la indústria de l'automòbil, per exemple, així com la caiguda de la construcció de nous habitatges han afectat negativament el consum de productes tèxtils durant els darrers mesos amb les incidències empresarials que tots coneixem.

Tot el procés explicat fins aquí, especialment pel que fa a la major presència de productes importats, genera excessos d'oferta de caràcter estructural en determinats segments, cosa que porta les empreses a processos d'ajustament que a vegades no porten a altra cosa que al seu tancament. L'elevada concentració geogràfica d'aquestes activitats és un factor que agreuja les conseqüències d'aquesta situació. En definitiva, ens trobem, com en altres èpoques, en un moment de canvi per al tèxtil. Recordem que durant els anys vuitanta a Europa es deia que la indústria tèxtil desapareixeria davant del *boom* productiu dels països en vies de desenvolupament. La realitat ha desmentit aquella afirmació com a conseqüència de la reacció de la indústria europea, que ha desenvolupat models molt competitius, especialment a Alemanya.

Això vol dir que la indústria catalana encara té i pot tenir un paper a jugar en el tèxtil del segle XXI, i no un paper residual, sinó un paper de modernitat i dinamisme industrial. Cal, però, que les empreses segueixin unes estratègies encertades que en termes generals..., en detall, ho han de decidir les empreses, però que en termes generals han de ser: primer, tecnificació del procés per reduir el pes del factor treball —és imprescindible la inversió no només en maquinària, sinó en la millora de l'organització i la logística productiva i la formació del personal—; segon, elevació del nivell del producte a través del disseny, la qualitat i l'adaptació, i la ràpida adaptació a les necessitats de la clientela —s'ha de tenir en compte que vestir, vertir-se, ja no és una necessitat bàsica; és una forma d'expressió social i, per tant, el disseny—; tercer, apropament entre la producció i la distribució; quart, esforç per exportar creant estructures comercials adients i superant la tradicional dedicació al mercat intern, i

cinquè, gestió més adequada a tots els nivells dels recursos humans.

Una bona prova que l'aplicació correcta de les estratègies esmentades defineix un futur per al tèxtil són les experiències concretes, per exemple —i amb èxit—, de la draperia a Sabadell, o d'alguns segments del tèxtil per a la llar, així com el gènere de punt amb llana, que està tenint una evolució dinàmica darrerament. Mentrestant, però, no es pot amagar que és un sector amb moltes dificultats, agreujades recentment en l'actual fase d'estancament de totes les economies.

No voldria acabar aquesta exposició del tèxtil sense referir-me al sector de la pell. Un recent estudi del sector ha evidenciat —estan molt relacionats— que genera un valor afegit equivalent al 2,7% del total de la indústria catalana i ocupa 15.000 persones. Catalunya ha assolit una especialització en el ram dels adobats amb una producció que representa més del 50% del total espanyol. Al Principat es comptabilitzen actualment, després d'un fort procés d'ajustament, unes cent-setanta empreses dedicades a aquesta activitat i algunes d'aquestes societats ocupen les posicions capdavanteres no tan sols en l'àmbit català o espanyol, sinó també a nivell mundial. Pel que fa al comerç exterior, la taxa de cobertura dels adobats fou, l'any 1990, del 214%. És necessari, doncs, que faci una referència a l'esforç, que esmenti l'esforç que moltes empreses han dut a terme per millorar els seus productes, per incorporar estratègies productives i aconseguir un alt nivell de qualitat i moda, és important que puguin continuar en aquesta línia, malgrat les dificultats actuals.

Alimentació i begudes. A Catalunya, com en els principals països de la Comunitat Europea, és més exacte parlar d'un sistema alimentari, del sistema alimentari o del sector agroindustrial que de sector alimentari. M'explicaré. Si bé el sector alimentari produïa en valor per sota del sector agrari a l'inici dels anys setanta, va aconseguir equilibrar-s'hi a finals d'aquella dècada i doblar-lo a finals dels vuitanta. Actualment, a Catalunya es comptabilitzen en aquest sector unes 4.600 empreses i 63.800 persones ocupades, i representa, per tant, a l'entorn del 10% del total de la indústria catalana. L'ocupació a la Comunitat Europea en aquest sector ha experimentat una tendència descendent, però aquesta tendència no ha afectat de la mateixa manera tots els països: Catalunya és un dels llocs on s'ha observat una evolució positiva. Es tracta d'una de les activitats que en els darrers anys han evidenciat un dinamisme i una rendibilitat més elevats. Un estudi econòmic financer de les empreses del sector ha posat de relleu, també, que la seva autonomia financera és superior a la mitjana de les indústries de Catalunya i, malgrat que darrerament els resultats d'explotació han experimentat una lleugera regressió, el resultat net final també s'ha evidenciat superior als altres sectors en general. Aquest sector està encara molt fragmentat. Les Pime catalanes tenen un pes significatiu i tenen un pes significatiu i s'orienten cap a mercats locals on amb pocs productes poden diferenciar llur oferta de la de les companyies multinacionals.

La presència, per altra part, de les grans companyies multinacionals no és una novetat en l'àmbit de l'alimentació catalana —recordem que Nestlé és a Catalunya des de l'any 1920—, però s'ha intensificat, igualment com ha passat en altres sectors. Catalunya no s'identifica amb cap especialitat productiva en concret, ja que a casa nostra hi són presents la pràctica totalitat dels

subsectors, amb un predomini dels de segona transformació. A tall d'exemple, en el sector del dolç les principals empreses tenen seu a Catalunya, i hi ha multinacionals catalanes d'aquest segment de l'alimentació implantades amb molt d'èxit a països difícils i a mercats difícils com són els Estats Units o bé tan nous com és Xina.

El segment de les begudes té també una projecció en el mercat local molt important. La presència catalana en l'àmbit d'aigües minerals és hegemònica en el mercat espanyol, que representen aproximadament un 60%, tant en la producció com en el consum. I si considerem les begudes alcohòliques, destaca la producció catalana de vins i especialment de caves, on l'hegemonia catalana és absoluta pel que fa a la seva elaboració: el 90% dels escumosos produïts a l'Estat espanyol procedeixen del Penedès. Cal remarcar, per acabar, que estem davant d'un sector, en general, dinàmic, amb molt de futur i que pot ser potenciat.

Materials per a la construcció. Les fluctuacions d'aquesta activitat de la indústria estan, evidentment, molt relacionades amb el sector de la construcció, com és obvi. Durant la primera meitat dels anys vuitanta, la crisi que va patir la construcció es va traduir en una forta caiguda de la producció real d'aquesta indústria. Des de l'any 1987 el sector ha reactivat el seu creixement. Recentment, la caiguda de la construcció de nous habitatges, novament, i la inflexió del cicle econòmic l'han afectat altra vegada. Quan parlem de Catalunya cal, però, tenir en compte que es tracta d'una activitat amb una estructura molt diversificada; és a dir, hi ha forta concentració en els ciments, escassa en el formigó, molta fragmentació en la producció d'argiles i ceràmiques, etcètera. En general, el sector dels productes no metàl·lics ocupa a Catalunya -d'aquí, dels materials per a la construcció- 30.700 persones en unes 2.000 empreses; representa, per tant, al voltant del 4,5% del total de la indústria.

Si ens referim als productes ceràmics, Catalunya representa ja el 18% de la producció de tot l'Estat i se situa en segon lloc després del País Valencià. Aquest segment té una elevada projecció exterior, i en diversos estudis sobre competitivitat sectorial figura com a sector estrella de cara a un futur pròxim. És evident que incorpora un valor afegit molt important i tant la qualitat com el disseny hi són imprescindibles.

El vidre pla no només està lligat a la construcció, sinó també al sector de l'automòbil. La seva evolució futura dependrà d'aquests dos sectors, però es preveu un increment de la demanda de vidre sofisticat i de qualitat. M'interessa remarcar aquí que mentre que el consum de vidre pla a Espanya és de vuit quilos i mig per persona i any, a Europa és de tretze quilos; per tant, hi ha encara possibilitats de creixement important en el mercat interior.

Pel que fa al ciment, la producció catalana és entre el 20 i el 25% de l'estatal. Els elevats costos de transport fan que les empreses catalanes subministrin, aproximadament, el 90% del mercat intern, però som conscients que han sortit nous competidors en preus degut a l'abaratiment del transport marítim, com són Turquia, els països de l'est i, fins i tot, senyors diputats, Taiwan. En conjunt, el sector dels materials de la construcció depèn molt de l'activitat d'aquesta construcció, però s'hi detecten importants possibilitats d'exportació en alguns segments i d'augment de consum intern en altres.

Paper i derivats. La Comunitat Europea és el segon productor i consumidor de paper i cartró, després dels Estats Units. Es tracta d'una indústria que té components molt diferents, que van des de la indústria pesada -fabricació de pasta de paper- fins a activitats molt diferents, com són l'edició de diaris i revistes. Malgrat la diversitat de les situacions observades en els diferents estats membres, la tendència en els deu darrers anys s'ha traduït globalment en un creixement del conjunt dels subsectors, exceptuant-ne la fabricació de pasta de paper i de paper, que es troba en una situació d'excés de capacitat i de caiguda dels preus. Aquesta indústria, la de la pasta i el paper, ha sofert uns canvis importants a tots els nivells que tendeixen a la concentració de les activitats i a la modernització del material industrial i a la seva internacionalització.

El sector del paper a Catalunya ocupa unes 50.000 persones en unes 4.500 empreses, és a dir, ve a ser un 8% del total de la indústria catalana. Aquest és un sector arquetípicament cíclic: en termes generals, la demanda de paper té un creixement sostingut i constant al llarg del temps, i l'oferta, per raons tècniques, és pràcticament igual a la capacitat instal·lada i creix a graons no marginals, donada la dimensió necessària de les instal·lacions que entren en funcionament. Es produeix llavors una situació d'excés d'oferta que fa caure els preus, que no es recuperen fins que el creixement gradual de la demanda atrapa la capacitat instal·lada. Ara estem en un d'aquests cicles d'excés d'oferta, que sembla -sembla, tots els experts ho indiquen, ens ho diuen- que durarà fins l'any 1995 o 1996; això ho sap tothom. Finlàndia -que també ho saben-, que depèn també molt fonamentalment d'aquesta indústria, va reduir un 10% els sous de tot el país fa pocs mesos. Les estratègies de resistència són, però, possibles en la línia d'alguns, en alguns casos de l'especialització i la qualitat o la penetració de nous segments, com és el cas del cartró ondulat per a l'embalatge en substitució de la fusta, que és un dels segments que va francament bé. Hem de tenir en compte que malgrat que la primera matèria és la fibra de fusta i a Catalunya gairebé no se'n produeix, aquest sector té una presència important aquí, ja que representa en termes de facturació el 24% del total de l'Estat i un 46,5% si el que considerem és l'ocupació. La fabricació de cartró ondulat és -com he dit- un segment on les perspectives de competitivitat són optimistes i cal insistir, quan sigui possible, en opcions d'especialització i de qualitat.

Les arts gràfiques i l'edició representen l'exemple d'indústria intensiva en capital i d'una alta tecnologia que s'ha accelerat amb la incorporació de la microelectrònica en el procés productiu. Aquest sector es mou en un ambient d'extrema competència, no només en el mercat interior, sinó també a nivell comunitari i de fora de la Comunitat.

Parlem ara d'un altre sector que té franques possibilitats, que és el de la fusta i el moble. Catalunya és bàsicament importadora de fusta, ja que la seva riquesa forestal és limitada i la llei només permet un serrat molt selectiu dels boscos, a més, s'ha de tenir en compte la creixent substitució d'altres materials en la indústria del moble com són el plàstic i el metall i la transformació de les tècniques productives. La indústria d'aglomerats, de fusta, per exemple, és molt intensiva en capital.

El sector del moble, que actualment reuneix moltes petites i mitjanes empreses de transformació, que treballa en diversos materials, s'enfronta a una necessitat de reestructuració i orga-

nització de la producció per obtenir increments de productivitat. El segment de mobiliari d'oficina és especialment dinàmic i la seva productivitat quasi el doble de la resta del sector. En relació amb la demanda, tenim un índex de consum més baix que la resta d'Europa: la mitjana de reposició de mobles aquí és de vint anys, mentre que a Alemanya és de set anys; per tant, el mercat dels mobles té una projecció de futur important, si se sap promocionar, i em refereixo, per tant, al disseny, als nous materials, a la qualitat i, en general, a tot el que incrementa el valor afegit.

Cal aquí fer un comentari sobre la indústria surera, que a Catalunya representa més del 50% de la indústria surera espanyola i ocupa el segon lloc en el rànquing mundial del suro. Hi ha aproximadament 150 empreses que es concentren principalment al Baix Empordà i al Gironès. El producte tradicional encara avui, i encara avui el més important, és el tap de suro, que s'orienta majoritàriament a l'exportació, però també es treballa seriosament cap a la diversificació. L'aposta estratègica de les empreses rau també aquí en la qualitat del producte, i és en aquests dos sentits, la diversificació i la qualitat, que el Departament ha actuat i pensa continuar actuant en aquest sector.

Amb això acabo aquesta anàlisi sectorial, a pesar que he parlat més estona del que voldria, amb el perill d'haver estat una mica pesat. Sóc conscient que m'he «deixat al tinter» moltes activitats: les joguines, per exemple, que són importants a casa nostra; els materials de precisió, que també ho són. Demà, si vostès volen, podem entrar en aquests altres segments, però el temps i la paciència d'aquesta cambra són limitats i crec que encara haig de referir-me a altres qüestions.

Ara parlaré de polítiques industrials en l'àmbit comunitari, a l'Estat espanyol i a Catalunya. Tot el que ha precedit és una descripció de la realitat, sobre la qual aquestes polítiques es projecten. Era una exigència fer aquesta descripció, era una exigència de rigor i crec que pot ajudar a racionalitzar el debat de demà.

Polítiques industrials a la Comunitat Europea. En el marc de la Comunitat Europea estem assistint a una manifestació aguda del fenomen de dir una cosa i fer-ne una altra. Per un cantó els òrgans polítics de la Comunitat defineixen unes polítiques industrials *light-light*, en diuen— centrades en actuacions de les anomenades horitzontals. Només admeten actuacions més directes de foment industrial en territoris molt clarament subdesenvolupats industrialment —el cas d'Irlanda— o en territoris on un monocultiu industrial ha caigut massivament —cas de Gal·les. Això deixa especialment desprotegides regions econòmiques com Catalunya, que és avançada industrialment, però no prou, i que té dins del seu territori àrees poc industrialitzades o amb problemes de monocultiu industrial amb clara regressió, i, d'això, ens n'ocuparem més endavant.

Amb aquest enfocament comunitari contrasta —aquest enfocament de polítiques *light* i horitzontals—, contrasta la política industrial que duen a terme alguns dels estats membres més avançats. França ha fet i fa una política clara de protecció de la seva indústria, que, en el cas de la indústria electrònica, la de l'automòbil o l'aeronàutica, s'ha manifestat en actuacions molt espectaculars i conegudes. Alemanya, amb l'excusa —legítima, però excusa— de la necessitat de reconversió dels *Länder* de l'est, està subvencionant molt fortament la creació allà d'una estructura industrial moderníssima, que posarà en inferioritat competitiva altres territoris comunitaris. El Regne Unit ha fet

polítiques de captació d'inversions tan dures i pures que en diversos casos espectaculars ha arribat a provocar la condemna pública i notòria de Brusselles. Els experts expliquen i no acaben les diferents formes que la imaginació dels italians ha generat de donar suport i ajuda a les seves empreses, circumvallant les normes comunitàries.

Tot això, tot això no són teories ni grans principis; tot això té conseqüències pràctiques: aquell empresari que et ve a explicar que, si en lloc d'invertir a Figueres va a invertir a Perpinyà, li donen això i allò a fons perdut, aquell crèdit tou i determinats avantatges fiscals, sense comptar el preu més favorable de l'energia o aquella subvenció a la inversió de més del trenta per cent que li donen a Lorena —que els recordo que està situada exactament al costat d'un dels *Länder* més avançats d'Alemanya, que és Baden-Württemberg, allà al costat—, el trenta per cent de subvenció a fons perdut. Davant d'aquesta situació de fet, que contrasta amb els enunciats formals de la Comunitat, què ha fet el Govern espanyol? Ha adoptat una actitud que jo només qualificaré de naïf; no és una figura retòrica, és naïf, és simplement naïf, aplicar estrictament els principis comunitaris en un entorn real on tothom fa el que he descrit, i on probablement els principis, aquells principis, han estat enunciats comptant que tothom mirarà d'anar una mica o un tros més enllà. Aquesta actitud naïf —o, si vostès volen, de ser més papistes que el papa— ha perjudicat la indústria de tot l'Estat i, naturalment, la de Catalunya. És evident que, per defensar aquesta línia es pot parlar de lleialtat a la normativa de la Comunitat —sí, senyor—, i per a nosaltres seria desitjable que l'aplicació dels principis fos respectada per tothom, per igual, per tothom, però el meu punt de vista és que, veient com actuen els altres, la primera lleialtat s'ha de referir al teixit industrial propi.

Polítiques del Govern espanyol: en aquest context, les polítiques del Govern de l'Estat que han incidit més i incideixen sobre la indústria no són pròpiament polítiques industrials, sinó polítiques que configuren l'entorn en què han d'operar les empreses. Em referiré només a tres, i breument: són les més importants i són prou conegudes; per tant, només tres i breument.

El marc monetari. Des d'un punt de vista estrictament de política industrial, la política monetària afecta el nivell de preus, el preu del diner, el tipus de canvi i, a través d'aquestes variables, els costos de les empreses: salaris, matèries primeres i serveis. Afecta la taxa d'expansió, estalvi i inversió, i a la seva posició en els mercats exteriors: exportacions. Com és ben sabut, la política monetària espanyola ha anat orientada fonamentalment al control de la inflació i a l'obtenció dels recursos, essencialment a l'exterior, donat el poc estalvi interior, per finançar el gran esforç que s'ha fet de creació d'infraestructures. Totes dues coses, en elles mateixes, són positives, però la conseqüència d'una política monetària massa monolítica i massa unidimensional ha portat a una situació de diner molt car i de divisa massa sobrevalorada. A més a més, és clar que aquest tipus de política monetària no és neutre: afecta més negativament les empreses petites que les grans; afecta més negativament les empreses privades que les públiques; afecta més negativament les empreses autòctones que les multinacionals, i més les empreses industrials que les de serveis, que tenen més facilitat per passar els costos. És a dir, fixin-se bé: afecta especialment les empreses industrials, petites i mitjanes, privades i autòctones, que són les que constitueixen el nostre teixit industrial.

També cal constatar que, com a conseqüència d'aquesta política monetària monolítica i unidimensional, s'han produït dos fenòmens industrialment negatius en els darrers anys: en primer lloc, en molts casos, la rendibilitat —escollint, aquest és un tema gravíssim—, la rendibilitat dels actius ha estat i és inferior al cost dels recursos aliens; això ha afectat especialment aquelles empreses que es van voler posar al dia i es van endeutar per poder-ho fer. I, en segon lloc, s'ha produït una competència en la captació de l'estalvi, que s'ha desviat cap a inversions de tipus fix, sense risc i ben retribuïdes, en lloc d'anar cap a inversions productives, amb el risc que aquestes sempre comporten.

La situació actual, de turbulència monetària —tal com s'ha posat de moda anomenar-la—, s'hauria de reconduir cap a una política possible —possible, no utòpica, possible— de control de la inflació, de cotització de la pesseta més real i de costos de diners similars als nostres competidors. Aquesta política, que he qualificat fa un moment de possible, requereix, però, una molt forta autodisciplina governamental i social, perquè exigeix la contenció decidida del dèficit de les administracions —totes—, i de la seva apel·lació al crèdit, competint amb els privats, i la contenció també decidida dels costos empresarials. Fa pocs dies, el secretari d'estat —la setmana passada, a finals de setmana—, el secretari d'estat d'Indústria, el senyor Álvaro Espina, deia que en els darrers set anys els salaris nominals han crescut vint-i-tres punts més que la productivitat industrial, i que els darrers tres anys els costos unitaris han crescut quasi quinze punts més que els preus de venda. D'això es dedueixen moltes coses —no he pogut comprovar les xifres; simplement són les que vaig veure al diari, però d'això es dedueixen, malgrat tot, moltes coses—; però una clara, una cosa claríssima es dedueix: o durant un temps les rendes reals creixen menys que la productivitat, o no *som* viables. La realitat és així de crua, i, per tant, insisteixo que seran, són ja, necessàries una forta autodisciplina governamental a tots els nivells —també local— i una gran autodisciplina social.

El marc fiscal. Sóc perfectament conscient, senyor president, senyores i senyors diputats, que parlar del marc fiscal immediatament després d'haver parlat de disminució del dèficit em situa en una posició on no puc fer ni la més petita concessió a la demagògia. En primer lloc, per situar el problema, cal recordar que l'anomenada «imposició empresarial» a l'Estat espanyol, essencialment composta per cotitzacions empresarials a la Seguretat Social i impost sobre societats, representa el 13% del producte interior brut espanyol, enfront del 10% del producte interior brut, quan és la mitjana comunitària. S'estima que les cotitzacions empresarials a la Seguretat Social representen un 24,2% dels costos laborals aquí, enfront d'un 17,5 de mitjana a la Comunitat. Això fa que tinguem uns costos laborals alts, sense que això repercuteixi necessàriament en el salari net rebut pel treballador. Precisament, parlant de les cotitzacions empresarials a la Seguretat Social, em semblen inacceptables canvis de marc com la recent modificació de la normativa sobre incapacitat laboral transitòria: primer, perquè es traspasa a les empreses uns costos pels quals ja havien cotitzat; segon, pel que representa d'increment en els costos laborals, i tercer, perquè les empreses necessiten un entorn clar i estable que els mereixi confiança, i aquests balls introdueixen una forta desconfiança que perjudica molt la inversió, el desenvolupament i la creació d'ocupació.

Donada la situació actual, la disminució del tipus de cotització empresarial a la Seguretat Social, amb compensació de l'elevació del tipus mitjà d'IVA fins al 15%, suposaria un bon estímul a l'estructura productiva i exportadora; es tractaria de mantenir el mateix volum de recaptació, però es produiria un desplaçament de cotització cap a l'IVA que, segons tots els experts, tindria un impacte positiu sobre l'economia productiva i l'ocupació. Aquesta mesura de compensar augments de l'IVA amb disminucions de la cotització a la Seguretat Social és quelcom que s'hauria de produir en el futur, si s'incrementessin novament els percentatges de l'IVA.

El segon aspecte important del marc fiscal en el qual es mou la indústria és el que es refereix a l'impost sobre el benefici, que, si bé és cert que és lleugerament inferior a la mitjana comunitària —és cert—, cal analitzar-lo com a poc utilitzat per incentivar els processos d'inversió. Pensem que un tractament fiscal generós, en relació amb les reinversions dels beneficis generats, és assumible fiscalment i significa un missatge positiu per a aquells empresaris que volen consolidar el seu futur reinvertint en la pròpia empresa. Si recordem que l'impost sobre beneficis representa al voltant del 10% de la recaptació fiscal de l'Estat, és evident que aquest tractament favorable a la part que es reinvertís és perfectament assumible, sobretot tenint en compte que tendeix a reforçar els beneficis futurs, que seran, al seu torn, objecte de cotització.

Una altra política possible i positiva en el mateix sentit és la revisió de les taules d'amortització que tinguin en compte els accelerats processos d'obsolescència de la indústria moderna. En el mateix sentit de fer que les amortitzacions es corresponguin més exactament amb la realitat econòmica i productiva, cal possibilitar l'actualització de balanços, que no es fa des de l'any 1981. Les taules d'amortització inadequades i la no-actualització dels balanços fan que les amortitzacions carregades per les empreses contra els seus beneficis siguin clarament insuficients per mantenir-les en el grau de competitivitat necessari.

Penso que aquestes mesures són possibles, no demagògiques: positives. També podríem parlar, també podríem parlar de l'impost sobre el patrimoni industrial, patrimoni que, a França —aquí al costat—, és considerat *utile de travail*, i, per tant, no gravat, o bé l'impost de transmissions hereditàries, que desmotiva la generació gran i descapitalitza la generació jove —però ja ho farem, si vostès volen, en el debat.

Finalment, com a marc, em referiré un moment al marc laboral. He dit «un moment», i serà així, per dues raons: per l'exigència del temps i perquè sóc conscient que és un tema delicat i complex sobre el qual només es pot o bé donar unes idees bàsiques però clares, o bé fer-ne una anàlisi molt detallada i necessàriament llarga. Com que això segon no és possible, faré el primer.

La rigidesa de la normativa laboral espanyola, senyores i senyors diputats, perjudica greument l'activitat industrial, descoratja els inversors autòctons i exteriors, dificulta l'adaptació de les empreses a les noves situacions, de tal manera que, en fer-los difícils o impossibles les flexions, acaba trencant-les, i, finalment, com a conseqüència de tot això, acaba perjudicant, acaba, senyores i senyors diputats, perjudicant aquells que hom volia protegir. En aquest diagnòstic, avui, hi estem d'acord tots, i també estem d'acord en un altre principi, que és que, en aquests processos d'adaptació, que caldria, per al bé de tothom, «desrigiditzar», caldria també trobar la legítima i adequada pro-

tecció dels treballadors implicats. En aquestes dues coses, avui, hi estem d'acord tots. Les diferències probablement es produïrien quan s'entrés en la definició de les fórmules concretes a aplicar, i això és el que deu fer por a qui hauria de prendre les necessàries decisions normatives. Malgrat tot, aquest tema fa temps que s'hauria d'haver abordat, i ara és tan urgent i tan perceptible com a tal, que espero que, finalment, s'encalli. El futur i el progrés ho exigeixen així.

La política industrial del Govern de la Generalitat. La política industrial del Govern que represento és el resultat d'una anàlisi profunda de les necessitats del teixit productiu català, del marc competencial i econòmic que ens fixa l'Estatut i dels supòsits que anualment aprova aquesta cambra. Intentem fer una política realista, que tregui el màxim profit d'uns recursos que —no ho oblidem— provenen dels impostos, i, per tant, competeixen amb el mateix sector productiu que volem afavorir, en la captació d'aquests recursos que hi competeixen. Això ens exigeix ser molt eficients en la seva utilització.

Anem, però, a concretar quines són les línies d'actuació del Govern i començaré per allò que m'agrada menys, allò en què crec menys, però que, com a Administració responsable, no podem obviar. Es tracta de l'actuació de la Generalitat en empreses en reconversió.

Aquesta actuació, que es tradueix en una política d'ajuts i avals puntuals a empreses en crisi, fins i tot arribant, en alguns casos, a participacions temporals en el capital i la gestió, es limita, en la pràctica, a casos molt concrets que per les seves característiques poden tenir un efecte social, especialment greu o dolorós, ja sigui pel seu impacte en un sector determinat o en una comarca o zona concreta. L'experiència demostra que aquesta és una política que cal usar amb cautela. Així, disposem de múltiples exemples propers —afortunadament no a Catalunya— de milers de milions i, fins i tot, de bilions de pessetes esmerçats en perllongar l'agonia d'algunes activitats en lloc de crear les condicions adients per a un relançament basat en una substitució per noves empreses.

Per citar exemples ben concrets, hom pot recordar els casos del carbó i de la siderúrgia. Això no obsta..., això no obstant, millor dit, la Generalitat no pot quedar totalment al marge d'algunes situacions d'empreses que afecten col·lectius molt importants i d'aquí que, quan veiem que aquest ajut puntual pot fer viable la reconversió d'algunes d'aquestes empreses, no dubtem a participar-hi en la mesura de les nostres possibilitats. El Govern de la Generalitat, a través de l'Institut Català de Finances, ha dut una política útil a l'ajut d'empreses. En concret, un dels objectius significatius de l'acció de l'Institut Català de Finances és, precisament, el donar recolzament a empreses industrials de les característiques abans esmentades. Així, recentment, s'han realitzat operacions importants com la de la Seda de Barcelona i resten en estudi, entre altres —i resten en estudi entre altres— els casos d'Erkimia o Taurus, per exemple. Però, a més d'aquestes, se n'han realitzat un bon nombre, en particular dins el sector tèxtil, en comarques centrals de Catalunya, en les comarques centrals. Crec que aquesta política, tot i la seva dificultat, ha de continuar essent mantinguda, encara que amb la màxima prudència, com fins ara. De fet, aquest Parlament ha reiterat al Govern la necessitat de portar-la a terme; la darrera vegada, precisament fa molts pocs dies, en relació amb el cas d'Erkimia.

Passem a altres mesures. El Govern de la Generalitat té una política industrial que arrela en el convenciment del paper clau de l'activitat econòmica; en tots els sectors parteix de la iniciativa privada i de la capacitat de les empreses de progressar en un marc de lliure competència. Aquesta capacitat en la nostra civilització, en el nostre món, ve lligada a la capacitat de generar beneficis. La capacitat de generar beneficis, per molt que a alguns en el passat recent els hagués semblat, aquest terme del «benefici», quasi un terme obscè..., aquests beneficis serveixen tant per remunerar l'emprenedor com els seus treballadors com, sobretot, per aixecar l'empresa i assegurar el seu futur en un entorn totalment obert i competitiu. En aquestes circumstàncies, el paper de l'Administració, a més de posar el mínim de traves a aquest lliure desenvolupament empresarial compatible amb la defensa de l'interès públic en allò referent a seguretat, medi ambient i defensa del consumidor, és crear les condicions —l'Administració— més adients per al desenvolupament del teixit productiu. Per aquest motiu treballem en les línies d'actuació que ara els descriuré.

Una línia d'actuació prioritària del Departament d'Indústria i Energia ha estat la creació sistemàtica d'infraestructures avançades i especialitzades al servei de la indústria. Les empreses, a més de bones comunicacions, energia de bona qualitat i bon preu, mà d'obra qualificada i tots els inputs clàssics del sector productiu, requereixen cada cop més infraestructures específiques de recolzament de la seva activitat. M'explicaré: una indústria que fabrica peces d'una certa geometria necessita garantir la qualitat de la seva producció de forma que es compleixin unes toleràncies determinades en les dimensions de cada peça i no té sentit que cada empresa disposi d'uns patrons caríssims per contrastar els seus aparells de mesura. Anàlogament, certs treballs de desenvolupament o millora de productes necessiten uns equipaments molt costosos que difícilment es poden harmonitzar..., amortitzar, perdó, a nivell de petita i mitjana empresa industrial. Per tot això, disposar d'uns laboratoris de metrologia adients, o d'uns laboratoris especialitzats ben equipats, on les empreses puguin subcontractar tasques de calibració o ús d'utillatges i aparells pot ser fonamental per a la competitivitat de la indústria.

En el moment present, a més, s'hi afegeix una raó molt punyent. La supressió de les fronteres comercials en el procés cap al mercat únic ha fet que molts països hagin buscat vies alternatives de protegir els seus mercats. Apareixen així les denominades barreres tècniques on amb la necessitat objectiva, certa, i també amb l'excusa, de vegades, de complir determinades especificacions es barra el pas a productes provinents de tercers països. En aquestes circumstàncies, l'industrial que vol accedir a aquests mercats ha de disposar de medis que li permetin certificar el compliment d'unes determinades condicions tècniques de qualitat, etcètera.

Per poder gaudir d'una autèntica lliure circulació de la seva producció, el paper d'uns centres homologats a nivell europeu internacional és aquí, doncs, clau per assegurar que la nostra indústria competeixi en autèntica igualtat de condicions en el nou entorn econòmic europeu i mundial.

Finalment, aquestes infraestructures permeten la certificació de qualitats de manera fefaent. Actualment, per vendre, per exemple, interruptors arreu del món no n'hi ha prou que siguin bonics i a bon preu, sinó que els consumidors volen que, a més

a més, se'ls garanteixi un estàndard de qualitat, que se'ls asseguri, per exemple, que aquell aparell interruptor pot accionar-se cent mil vegades sense fallar o que l'aixeta es pot obrir i tancar cinquanta mil vegades sense fer soroll o gotejar. Cal aquí disposar de centres que sotmetin els productes a proves d'envelliment, de xoc, d'agressions químiques, etcètera i que emetin un certificat adient, si és que els compleixen, dient que: sotmès a tal prova, tal element es comporta de tal manera. Aquesta és la forma actual i futura de treballar cada dia més.

En aquesta situació i veient quina és l'estructura industrial de Catalunya, hem desenvolupat una xarxa d'infraestructures de suport que intenten respondre als temes que acabo de dir. Aquestes infraestructures són, concretament: el Laboratori General d'Assaigs i Investigacions, l'Institut d'Investigació Aplicada de l'Automòbil i diversos centres, que esmentaré, de recerca i laboratoris que formen la xarxa bàsica de laboratoris d'assaig.

En el Laboratori General d'Assaigs i Investigacions, la Generalitat, des de 1985, ha invertit més de 8.000 milions de pessetes. Aquest és un centre la missió del qual és proporcionar suport tecnològic a les empreses industrials catalanes, mitjançant la realització d'assaig i anàlisi de matèries, productes, de màquines i aparells; efectuar proves i certificacions de qualitat, i esdevenir un centre d'estudis, recerca i desenvolupament. Consta de diversos laboratoris —el Laboratori General—: des del modern Centre d'Aplicacions Industrials del Làser a la Planta Pilot de Química Fina, fins també àrees d'assaigs químics, físics, de materials i d'energia.

En l'àrea dels assaigs físics, al Laboratori General destaca el Laboratori d'Electrònica que desenvolupa processos en el camp de la compatibilitat electromagnètica, de conformitat amb les normes d'una àmplia gama de tipus i d'equips: televisors, electrodomèstics, equips informàtics..., també el Laboratori d'Electricitat on es fan assaigs de qualitat de productes i dictàmens de conformitat amb normes de qualitat i on es treballa en el camp dels assaigs d'ona de xoc fins a tres-cents quilovolts. Els laboratoris de fotometria i el de metrologia completen aquesta àrea. En ells es realitzen inspeccions tècniques i assaigs de calibratge i qualitat.

L'àrea d'assaigs químics, que representa el 25% del total de facturació del Laboratori, treballa en el camp dels polímers, especialment els plàstics, cautxú, impermeabilitzants i pintures.

La tercera àrea d'activitat és la dels materials i..., materials, anàlisi dels materials i energia, que inclou proves i conformitat de normes d'objectes tan diversos com refractaris, estructures metàl·liques, aixetes, materials de la construcció, joguines, envas i embalatge.

Del modern Centre d'Aplicacions Industrials del Làser destaquem les activitats de recerca precompetitiva i entre elles el disseny i desenvolupament de làsers dinàmics de marcatge industrial. Els treballs de tall de peces de tres dimensions i l'anàlisi de distribució de mida de partícules.

En el camp de la química fina es treballa per posar definitivament en marxa els serveis que necessita aquest sector tan dinàmic i competitiu de la nostra indústria: processos de canvi d'escala, optimització de processos, assaig de manipulacions de materials, etcètera. És especialment important aquest Centre de Química Fina, aquesta planta pilot, perquè permetrà posar en contacte intens els tècnics de les empreses i els investigadors en el mateix camp.

El Laboratori General d'Assaigs i Investigacions és un centre que ja es troba en ple funcionament i deixa molt impressionats els nombrosos experts de tot el món que el visiten, però per a nosaltres el que realment importa no és això, sinó que en els darrers anys, en els darrers tres anys —tres anys— ha atès 3.690 clients en 18.000 actuacions i una facturació que aquest any 92 assolirà o pot superar, fins i tot, els 800 milions de pessetes, de forma que pràcticament en aquests moments s'autofinança en el seu funcionament.

L'Institut d'Investigació Aplicada de l'Automòbil és un complex de pistes de proves i laboratoris dedicat a la investigació i prova de vehicles i sobretot components. El seu objectiu és millorar-ne el nivell tecnològic i la qualitat, assajar i homologar diversos components per tal d'incrementar la seguretat dels vehicles i reduir-ne l'impacte sobre el medi ambient. També coopera en diversos programes de recerca i formació en estreta col·laboració amb altres països europeus. La inversió realitzada fins ara en aquestes instal·lacions és gairebé de 9.000 milions de pessetes i no s'ha acabat.

Quant als laboratoris, continuant amb laboratoris, trobem el Laboratori de Motors, l'Idiada, el de components, el d'acústica i vibracions i el d'emissions contaminants. En aquest últim es realitzen assaigs d'emissions contaminants i de mesura del consum de combustible i potència de tota mena de vehicles de dues i quatre rodes.

Altres centres que configuren la xarxa bàsica de laboratoris d'assaig són: el Laboratori d'Assaig i Condicionament Tèxtil de Terrassa, equipat actualment al màxim nivell europeu; l'Associació Catalana de Motllos i Matrius; el Laboratori del Suro de Palafrugell, i altres infraestructures de prestació de serveis a la indústria com són el Centre Internacional de Mètodes Numèrics, l'Institut Català de Tecnologia amb els seu centre CIM, *Computer Integrated Manufacturing* —si no ho recordo malament—, i el Centre de Supercomputació, el CESCA.

Cal destacar la importància del CESCA degut a les seves..., a les sinergies que presenta amb quasi tots els altres laboratoris. Per posar un exemple: s'imaginem quan una catapulta llença un vehicle contra un bloc de formigó i en les centèsimes de segon que dura la deformació, després de l'impacte, s'han de prendre mesures de tot el que està passant a l'estructura del vehicle i de tot el que estan fent els ninots que hi ha a dintre, que simulen el comportament d'un esquelet humà. Bé, doncs, cal adquirir aquestes dades en centèsimes de segon, processar-les i, normalment, simular, per no haver de fer el proper experiment de *crash* massa a cegues. Tot això, tot això, sense el Centre de Supercomputació a prop i connectat amb fibra òptica no es pot fer i amb un centre de supercomputació però sense la catapulta de llençar cotxes contra un bloc de formigó, tampoc es fa. És a dir, que hi ha sinergies claríssimes que estem començant a poder produir. Un altre exemple és la sinergia que es pot produir entre el Centre de Supercomputació i la Planta de Química Fina a l'hora de realitzar simulacions dels comportaments de les molècules complexes.

En conjunt, el recolzament financer per part del nostre Departament i del Govern de la Generalitat a aquest bloc de centres tecnològics en els darrers anys ha estat de més de 550 milions de pessetes, sense comptar —sense comptar— els esmerçats directament en el Laboratori General, l'Idiada i el CESCA, que són uns quants milers de milions.

El fet de treballar en la direcció de crear i desenvolupar unes infraestructures tecnològicament molt avançades, té també implicacions en l'aspecte d'internacionalització, que seria la tercera línia de la qual jo voldria parlar. Des de sempre Catalunya s'ha caracteritzat per les seves estretes relacions internacionals en el camp econòmic. La seva ubicació geogràfica, com a centre de connexió entre la Península Ibèrica i la resta d'Europa, i oberta al mateix temps al Mediterrani li han conferit aquest caràcter. I unes infraestructures de comunicacions i energètiques, també, i de lleure prou atractives han afavorit tot això.

La creació d'infraestructures s'encamina, per una banda, a facilitar les coses a les nostres indústries i potenciar la seva expansió a l'exterior amb bones condicions de competitivitat, però també s'encamina a fer que Catalunya es vagi configurant en un d'aquests entorns adients d'ubicació d'empreses que busquen la competitivitat dels seus productes mitjançant l'augment de la seva qualitat, en lloc d'aconseguir-la amb la utilització de mà d'obra barata per reduir els seus preus.

Respecte al caràcter de les inversions exteriors, encara que sens dubte és interessant que es creïn nous centres de producció que aportin creació d'ocupació, tecnologia avançada i que estimulin l'economia del país on es situïn, l'interès del Govern, del Govern de la Generalitat, se centra a fer que aquests centres de producció es consolidin i es converteixin en pluridisciplinaris; és a dir, que incloguin centres de recerca i de desenvolupament, de disseny, de gestió corporativa, etcètera.

Seria absurd, seria absurd, avui dia, entrar en competència per a la captació d'inversions amb països en vies de desenvolupament, per exemple, ja que impulsar les condicions necessàries per a l'establiment d'aquest tipus d'indústries seria —si fos possible, que no ho és— nefast per a la nostra economia. En altres paraules: una política de competència amb altres països, en termes de mà d'obra barata per atreure inversions estrangeres en fàbriques només de muntatge, no és, en l'actualitat i en el context europeu, una política coherent, ni desitjable, ni possible.

En termes generals, les inversions estrangeres no sols són desitjables per l'ocupació que creen, per la tecnologia que aporten, o pel desenvolupament paral·lel d'indústries del país que les rep, també fomenten l'augment de competitivitat i la qualitat dels seus proveïdors. Com ja he apuntat en parlar de l'automòbil, la capacitat de resposta i d'adaptació del teixit productiu català, els requisits exigits per aquestes companyies han fet que avui dia els proveïdors catalans estiguin utilitzant, estiguin utilitzant els indicadors de les companyies internacionals entre els millors del món, en aspectes tan importants com la qualitat i la introducció de noves tècniques i nous sistemes de producció.

Això ha contribuït a augmentar el nivell de competitivitat de les empreses subcontractistes i la possibilitat de sortir amb èxit als mercats internacionals. Aquest sector de la indústria de components de l'automòbil, per exemple, constitueix un bon exemple del que acabo de dir.

L'objectiu és, doncs, preparar l'economia per tal que sigui capaç de captar inversions exteriors atractives que repercutixin favorablement en tota l'economia catalana, i no només fàbriques de muntatge, fortament subjectes a fluctuacions dels mercats internacionals i interessos aliens. I, paral·lelament, fomentar l'establiment d'empreses catalanes a l'estranger; de manera que repercutixin també favorablement en la nostra economia. Així, doncs, centres especialitzats i avançats de su-

port a la indústria com els que hem descrit afavoreixen el desenvolupament actual i futur de la indústria del nostre país, i de manera paral·lela fan que resulti atractiu per a la implantació d'inversions estrangeres amb característiques òptimes d'aportació de tecnologia i recerca i desenvolupament.

La ja significativa internacionalització de l'economia catalana adquireix més importància si tenim en compte que està formada per empreses de petita dimensió; empreses que tenen més dificultats de contacte i accés a l'exterior, a causa del handicap que suposa la seva dimensió, i que porten associades necessitats d'informació i assessorament més elevades que les grans empreses i dificultats d'accés a algunes fonts també de finançament.

La internacionalització de les empreses catalanes, entesa com a promoció d'exportacions i com a creació de xarxes comercials i també com a implantacions industrials a l'exterior, es porta a terme pel Departament, especialment a través del Consorci de Promoció Comercial de Catalunya, el Copca, i el Cidem, Centre d'Informació i Desenvolupament Empresarial. El primer treballa en la línia de promoció de la projecció exterior de les empreses catalanes, i el segon, en canvi, es dedica més a facilitar les inversions autòctones i foranes a Catalunya.

L'esforç del Cidem, a través de les seves oficines a l'exterior i la prestació de serveis d'informació i de gestió en relació amb projectes potencials, va adreçat a la captació d'inversions estrangeres i al foment de la inversió autòctona.

Una bona infraestructura, per altra banda, d'internacionalització econòmica, és la que té el Copca. La constitueix una xarxa de vint-i-nou centres de promoció en altres tantes ciutats d'arreu del món. Aquesta xarxa es va creant i desenvolupant per tal de facilitar l'establiment d'empreses catalanes a l'exterior, en tots els sentits, començant normalment per l'acció estrictament comercial. Està formada avui, com he dit, per vint-i-nou oficines que ocupen dues, tres o quatre persones, depenent de les necessitats, en ciutats com —els en diré unes quantes, són vint-i-nou, però no els les diré totes, naturalment— Berlín, Brussel·les, Budapest, Casablanca, Hong-Kong, Istanbul, Los Angeles, Mèxic i Buenos Aires, per exemple. Es tracta d'una xarxa d'abast mundial altament flexible, altament flexible. Les oficines s'obren i es tanquen en funció de la demanda de projectes industrials relatius a la ciutat determinada, la ciutat en qüestió. Durant tot l'any 91, més de dues-centes empreses han utilitzat aquests serveis i han signat al voltant de tres-cents convenis. Altres actuacions de suport als negocis internacionals van des dels programes de formació de tècnics en comerç internacional a programes de prospecció de mercats internacionals, suport a l'acció comercial de les empreses a l'exterior, o ajut a les implantacions en mercats exteriors. Quatre mil empreses es van acollir al conjunt d'aquests programes del Consorci l'any 1991.

Ja hem dit que la indústria catalana és essencialment transformadora. Els productes manufacturats exigeixen especials dosis de qualitat i disseny per trobar sortida al diversos mercats. En el camp del disseny, el Govern, a través del Departament d'Indústria dona suport a diversos centres, en concret es subvencionen assessories de disseny industrial i es dona suport a centres tan importants com el Barcelona Centre de Disseny o l'Escola de Disseny Tèxtil de Sabadell, en el marc dels programes de promoció del disseny.

Les aportacions del Departament en els darrers anys —tres anys concretament— a tots aquests centres de disseny han estat superiors als 250 milions de pessetes.

La qualitat industrial entesa com l'aptitud d'un producte o servei per satisfer en el decurs de la seva vida útil les expectatives dels consumidors és, en definitiva, la predisposició continuada de millora i representa un dels elements diferenciadors de la competitivitat. Qualitat de disseny, qualitat del producte, qualitat de la fabricació i de la producció, qualitat de la comercialització per respondre correctament a la demanda. En el camp de la qualitat, la tasca primordial es porta a terme en el Pla de promoció de la qualitat, per al període 91-93, al qual es destinen, durant aquest període, més de 3.000 milions de pessetes i és... i consta, aquest programa, d'accions de difusió, formació, realització de diagnòstic i assessories i potenciació d'infraestructures. Addicionalment, es col·labora en cursos de la Universitat Politècnica de Catalunya i es fan diverses publicacions molt apreciades, de debò, en els sectors professionals.

Per tal de donar sortida a tots els productes, es realitzen també tasques d'apropament de les indústries als mercats. La potenciació d'infraestructures comercials per a la indústria és una de les polítiques del Govern que represento: potenciació de les fires, perfeccionament i agilitat de la informació sobre les xarxes de subcontractació —que això és molt important—, i promoció d'infraestructures com el projectat i a punt d'iniciar-se Centre de Comerç Tèxtil, amb una inversió del voltant de 5.000 milions de pessetes. Són, aquestes, una mostra de les actuacions més significatives en aquesta línia de les infraestructures comercials per a la indústria.

En el camp de l'energia, l'Institut Català de l'Energia, creat per llei d'aquesta cambra, treballa en la línia d'abaratir els costos energètics de les empreses industrials. Aquesta reducció dels costos energètics passa, en el nostre cas, i d'acord amb les nostres competències, per l'estalvi d'energia, pel foment de l'ús eficient de l'energia i les noves tecnologies energètiques; programes que el Departament porta a terme mitjançant assessorsaments i mitjançant ajuts financers. En aquest sentit, el Programa d'assessorament energètic ha tingut i té una molt alta valoració per part de tot el sector industrial català, que el considera una forma de compensar —encara que només parcialment— l'alt cost de l'energia a l'Estat espanyol.

Infraestructures avançades de suport a la indústria: internacionalització, xarxa d'oficines de promoció a l'exterior, promoció de la qualitat, promoció del disseny, recerca i desenvolupament, tecnologia, infraestructures comercials, eficiència energètica; sota tot això, hi ha un denominador comú, un fil conductor, un autèntic element vertebrador.

Tots els elements anteriors que acabo de citar, si s'hi fixen, ataquen diverses vessants de la competitivitat. Aquest és un concepte molt complex, on hi intervenen molts factors. A vegades cada factor té un pes petit, però sumats poden representar la diferència entre un teixit industrial viable i de futur o un altre en regressió.

La política industrial actual i la nostra, en tots els seus àmbits, s'associa a una política de foment de la competitivitat: no té altra sentit, la política industrial.

El concepte de competitivitat és —hi insisteixo— enormement complex, ja que abasta moltíssims factors amb fortes interrelacions entre ells. Aquesta complexitat fa difícil establir una clas-

sificació de tots els elements que influeixen en la posició competitiva de les empreses.

L'existència d'interrelacions fa que no es pugui obviar la importància de cap factor. És necessari tenir en compte el fet que, encara que es parli de competitivitat d'un país enfront d'un altre, s'està fent referència a la competitivitat de les empreses d'aquell país respecte a les empreses d'un altre. Els factors de competitivitat que es poden potenciar són, doncs, aquells que creen l'entorn on es desenvolupa l'activitat de les empreses. Cap actuació no ha de ser aliena a aquesta visió de les empreses com a agents de la competitivitat.

Allò important, la incorporació a la Comunitat Europea, ha suposat per a la indústria catalana un repte de proporcions molt considerables. La millor manera d'afrontar-lo amb possibilitats d'èxit consisteix a posar els mitjans necessaris per adquirir una forta posició competitiva i mantenir-la o incrementar-la al llarg del temps, i no tan sols en l'àmbit europeu, sinó també en relació amb els mercats de tercers països.

Aquesta adaptació de la indústria catalana a la plena integració europea ha significat un important canvi legislatiu de distribució de competències per via de la incorporació de l'*acquis communautaire*, la qual cosa ha representat per a les nostres empreses el fet de treballar en un marc més internacionalitzat i competitiu, i això s'ha produït en un termini de temps breu i de forma accelerada.

Però si el mercat interior comunitari és un repte, també presenta grans oportunitats, ja que les empreses industrials requereixen nous mercats per ser més competitives. No cal oblidar, però, que aquesta expansió a l'exterior necessita, prèviament, una veritable modernització industrial que capaci les empreses per desenvolupar de forma més eficient la seva activitat en els mercats internacionals.

Això fa imprescindible una reflexió sobre quines són les variables que defineixen els elements de competitivitat. Algunes d'aquestes variables són de caire clarament macroeconòmic, i sobre elles ni els governs dels *lands* o de les regions, ni els governs locals, ni les empreses no hi poden incidir. Aquí cal recordar allò que hem dit sobre els marcs monetari, fiscal i laboral. Una sola decisió correcta, fiscal i laboral, una sola decisió correcta en aquestes variables té més incidència a curt termini sobre la competitivitat de les empreses que totes les accions que estan a l'abast de les nostres competències, encara que a mitjà i llarg termini les altres, les accions que he descrit a l'abast de les nostres competències poden fer, fan i podrien fer més, en el sentit de fomentar la competitivitat de les empreses.

En síntesi, hi insisteixo, l'eix de la nostra política és potenciar la competitivitat del teixit productiu català a través d'un seguit d'actuacions multidisciplinàries que poden agrupar-se en el desenvolupament d'infraestructures avançades, la internacionalització, la racionalització energètica, el foment de la qualitat, el foment del disseny i el foment de la tecnologia.

Ara hem de parlar de la política de reequilibrament territorial. L'essència de la política del Govern és clarament la competitivitat, ho acabo de dir, però en la mateixa competitivitat s'afegeixen múltiples arguments que justifiquen una discriminació positiva envers les zones del territori català menys afavorides econòmicament, i això per raons d'equilibri i cohesió internes del país.

Els factors tradicionals de localització industrial són principalment l'accessibilitat de les matèries primeres a les fonts d'energia i als mercats. Amb el temps, els centres de producció inicials atrauen nous centres de producció, els proveïdors o les indústries complementàries. Aquest conjunt de factors han configurat en el cas de Catalunya que la indústria es concentri en determinades zones, als voltants de les ciutats: Tarragona, Barcelona, Girona, o als eixos d'alguns rius, com ara el Llobregat.

Aquesta concentració crea, en l'actualitat, dos tipus de problemes: les zones no industrialitzades pateixen un cert endarreriment en temes de renda en relació amb les més industrialitzades. Per altra banda, a les zones més industrialitzades augmenten els problemes —en aquestes zones més industrialitzades— derivats de la congestió, problemes de l'encariment del sòl, per exemple.

Aquest conjunt de problemes, encara que amb diferències específiques per a cada zona, té una incidència important sobre l'articulació d'una política industrial més equilibradora en l'àmbit territorial que disminueixi costos socials i que eviti la perpetuació de disparitats econòmiques en el territori i potenciï, per tant, els recursos propis de cada zona.

Aquesta cambra coneix prou bé les diferents situacions dels diferents territoris del Principat, i em sembla inútil marejar-los amb xifres de renda per càpita, densitat de població, pes de l'agricultura o de la indústria, etcètera, en una enumeració inacabable. En essència, ens trobem amb tres tipus de situacions: primer, unes comarques amb un teixit industrial de pes, i sensiblement desenvolupat —al voltant del Barcelonès, el Vallès, el Tarragonès, el Bages, el Gironès, etcètera—; segon, unes comarques que, havent estat notablement industrialitzades, pateixen processos de desaparició, de crisi, d'una part important de la seva activitat tradicional —com per exemple el Berguedà..., són arquetípics, ben arquetípics, el Berguedà, el Ripollès i la Garrotxa—, i, per últim, un conjunt de comarques on no ha existit tradicionalment una indústria autòctona important i, a més, depenen econòmicament sobretot del sector agrari —gran part, aquest és el cas, de la zona occidental i nord del país.

Tanmateix, aquesta classificació caldria matisar-la amb base a un conjunt de potencialitats, lligades a la disponibilitat o no de bons eixos de comunicacions, a un major o menor pes de rendes alternatives —com pot ser el turisme— o, fins i tot, a altres factors. En síntesi, però, vull destacar que cal fer una política industrial que tendeixi a disminuir els desequilibris territorials al nostre país.

Atès que considerem la indústria com un suport bàsic de l'activitat econòmica, generadora alhora d'una diversificació de rendes, a més de suport d'altres activitats, és evident que cal dur a terme aquesta política. Per tant, malgrat les dificultats —malgrat les dificultats—, derivades de les limitacions que imposa la Comunitat Europea —ho hem comentat abans—, hem desenvolupat i pensem continuar desenvolupant una política positiva d'incentius a les zones menys industrialitzades, o amb problemes de recessió, de cara a afavorir una implantació industrial reequilibradora. Cal reconèixer que l'element més important d'equilibri territorial són les infraestructures —genèriques, com carreteres, ferrocarrils, telecomunicacions, centres de comunicació, hospitals..., instal·lacions esportives, també. El paper de la Generalitat en aquest sentit és prou rellevant, i no seria adient

estendre-m'hi, en el debat d'avui. Només vull recordar, però, les fortes inversions del nostre Govern en matèria de carreteres, d'hospitals, d'escoles..., o els esforços en descentralització de nombroses activitats —per exemple, les universitats. En el tema industrial, no puc deixar de referir-me al paper d'altres departaments, que s'ha traduït, per exemple, en la inversió de 38.500 milions en la creació de 4.500 hectàrees de sòl industrial —8.500 milions només l'any 1991.

La Generalitat, des del Departament d'Indústria, està portant a terme una política de reequilibrament del territori des de fa uns quants anys: és evident que aquesta política té resultats a llarg termini, i que segurament és massa aviat per avaluar-ne els efectes; l'objectiu, però, és potenciar altres factors de localització industrial alternatius als tradicionals. Això no significa que aquests hagin deixat de ser importants, però la xarxa de comunicacions i telecomunicacions actual permet que siguin viables localitzacions que temps enrere haurien estat impossibles.

Promocions de sòl industrial, ajuts directes a empreses que actuïn com a reclam d'altres empreses complementàries, aprofitament de recursos energètics mitjançant noves tecnologies, processos de cogeneració, per exemple, són algunes de les mesures impulsades per permetre una difusió de la indústria en el territori, difusió amb beneficis per a les comarques menys industrialitzades o les que pateixen recessions. Les comarques afectades són tot l'arc que s'estén des del sud-oest —des del Montsià— fins al nord central, o quasi el nord-est —la Garrotxa—, agafant doncs tot el ponent i el nord, excepte el Segrià, la Vall d'Aran i la Cerdanya. En conjunt, dels anys 89 al 92, s'han subvencionat quasi dues-centes inversions, per un import total de subvenció de 4.100 milions de pessetes, la qual cosa ha generat inversions directes de 35.000 milions de pessetes en aquestes comarques, amb una creació de llocs de treball del voltant de 2.600..., 2.580 llocs de treball.

Es tracta d'una política a llarg termini..., a mitjà i a llarg termini, però a la qual ja comencem a veure-li fruits esperançadors. Així, s'observen implantacions industrials prou significatives en zones que mancaven d'un nucli industrial antic; el més important, a més, és que freqüentment es tracta d'empreses que, pel seu nivell tecnològic i el seu volum, poden actuar d'autèntics catalitzadors per a la creació d'altres indústries, i iniciar així un procés autoalimentat.

L'altre vessant del reequilibrament territorial és l'aspecte energètic. En aquest camp, es porten a terme actuacions per millorar l'accés a fonts d'energia tradicional —com ara l'electricitat— de nuclis aïllats, i s'hi potencia l'ús d'energies alternatives; també —i això és més destacable— es treballa en l'extensió de la xarxa de gas a tot el territori, en el marc del conveni signat amb l'empresa Gas Natural. Aquesta extensió, que en dues fases abastarà més de mig milió de persones més, es preveu que finalitzarà l'any 1997, i suposarà una inversió superior als 22.000 milions de pessetes, amb més de 400 quilòmetres de nou gasoducte. És un projecte molt important, ja que afecta setze comarques, i permetrà una xarxa de gas comparable a la dels nostres competidors europeus.

Amb això he acabat una molt ràpida, senyores i senyors diputats, descripció de les línies d'actuació, en el camp de la indústria, del meu Departament. Espero que al llarg del debat tindrà l'oportunitat, si vostès ho consideren convenient, d'estendre'm amb més detall en algunes d'aquestes actuacions, si

vostès volen. Per acabar, però, voldria fer algunes consideracions que em semblen importants.

En primer lloc, destacar que les polítiques de la Generalitat que he descrit no són pas de caràcter conjuntural: per molt que en cada moment calgui qüestionar on es posa l'èmfasi i com es reparteixen els recursos de forma òptima entre els diferents programes, crec que es comprèn fàcilment que les mesures que he citat són adients tant en temps d'eufòria econòmica com en altres d'estancament —per cert que potser no és correcte parlar d'estancament. El darrer informe de la Cambra de Comerç, presentat ahir, parla d'un creixement de l'economia catalana del 2%, enguany, com ja he dit abans, ben diferent, doncs, de l'autèntica fase d'estancament, o fins i tot de recessió, com va ser el cas de principis dels anys 80. A més, l'experiència, que en alguns casos es perllonga ja a més de deu anys, ens demostra l'encert de la continuïtat d'algunes d'aquestes polítiques. Per exemple, en l'àmbit energètic, Catalunya ha assolit els millors resultats de tot l'Estat en allò que es refereix a la millora de l'eficiència energètica, diversificació de fonts energètiques o ús de recursos autòctons. Aquestes millores ens situen, fins i tot, en posició capdavantera, considerades en l'àmbit comunitari.

En segon lloc, no vull pas minimitzar els aspectes negatius de l'actual fase d'estancament. Per a un debat de política industrial, però, és ineludible preguntar-se si realment ens trobem en una fase que exigeix un replantejament de totes les actuacions. Jo crec que no, i pels següents motius.

Primer: el caràcter cíclic de l'economia és quelcom prou establert, per molt que un dels papers de les polítiques, sobretot les macroeconòmiques, sigui esmorteir l'amplitud d'aquestes oscil·lacions. Era prou evident que les taxes de creixement de més del 5% anual, típiques de la segona meitat dels 80, eren insostenibles, i molt lligades a una fase de recuperació després de l'anterior crisi: ningú s'ha de sorprendre, doncs, que avui ens trobem en una fase de baix creixement —que no d'estancament, segons he dit—, tant per aquest efecte cíclic com pels altres elements, com són l'aparició de noves oportunitats d'inversió i el creixement del paper dels països en vies de desenvolupament, i les incerteses econòmiques, internacionals, etcètera.

Segon: el paper negatiu, comparativament al nostre entorn, de les polítiques macroeconòmiques que es duen a terme, i que semblen pensades només per afavorir el sector financer o el propi sector públic, en detriment del teixit productiu, tal com ja he comentat. Així, doncs, insisteixo en la meua negativa —o en la meua reticència— a considerar els moments de dificultats industrials actuals com a motivadors de canvis dràstics en la nostra política industrial. En tot cas, al contrari, al contrari: em semblen mereixedors d'una intensificació, un esforç de major eficàcia en aquestes mateixes polítiques.

L'últim informe ja citat, de conjuntura, de la Cambra de Comerç, per exemple, indica com un dels factors que limiten el creixement de l'activitat industrial..., i cito textualment: «l'obstacle és la competència de les importacions», diu l'informe.

Com que d'això no puc, ni vull, derivar-ne una petició de crear barreres aranzelàries, em reafirmo a potenciar polítiques actives d'internacionalització de les empreses catalanes, a través de l'exportació, la seva implantació comercial i àdhuc industrial a l'exterior, dins l'estratègia de competitivitat en la globalització dels mercats.

I així mateix ho podria argumentar per a les altres línies polítiques, que em seria trivial de justificar doblement en l'actual situació.

El marc competencial en què es mou la Generalitat permet uns tipus d'accions —tals com el foment de la competitivitat, el desenvolupament d'infraestructures, etcètera— molt importants, però d'efectes a mitjà i llarg termini. Algunes d'aquestes mesures ja donen resultats mesurables, molt positius, a causa que van ser iniciades i han estat mantingudes durant anys, i penso que l'actual situació, comparativament millor de Catalunya respecte al nostre entorn, n'és en part una conseqüència. És un fet que l'economia continua essent cíclica, i en un moment de baix cicle el tipus de polítiques que es poden dur a terme no són pas canvis sobtats i nerviosos en les actuacions d'efectes i mitjà i llarg termini; al contrari, cal continuar i intensificar, si es pot, la mateixa línia. Ara bé, és clar que hi ha mesures de caràcter conjuntural que sí que poden esmorteir el cicle, i que és convenient, i jo diria fins i tot urgent, que s'apliquin ara. I no sols pels seus efectes directes, sinó també per l'efecte psicològic d'impuls, que és molt important, en la situació actual. Aquestes mesures es centren —i m'hi he referit— en el marc monetari i en el marc fiscal, essencialment: cotització de la pesseta, cost del diner, control de la inflació, incentius fiscals de la inversió, etcètera, que haurien de ser abordades de forma immediata.

Si continuem amb les polítiques de reforçar i modernitzar l'entorn en què es mouen les indústries catalanes, si continuem amb l'esforç de potenciar la seva competitivitat en tots els nivells, si les apliquem i estimulem en la seva projecció a l'exterior, si les estimulem a promoure la qualitat, si potenciem les tècniques de superar l'handicap de l'alt cost de l'energia, si obrim eficaçment a la inversió industrial noves zones del territori menys congestionades, si tot això es fa tossudament i de manera sistemàtica, la feina de base estarà feta. Però no n'hi ha prou: per recuperar-se ràpidament. En situacions com l'actual, calen accions decidides de suport a l'economia productiva, d'aquelles que tenen efecte també a curt termini, i que no repetiré, però són accions que haurien d'incidir molt decisivament per transformar favorablement la indústria —el marc fiscal, el marc monetari, el marc laboral.

Penso, senyor president, senyores i senyors diputats, que tenim dibuixat el marc del nostre debat de demà. Això és, almenys, el que molt lleialment he pretès. Moltes gràcies.

El Sr. PRESIDENT: Moltes gràcies, senyor conseller. La sessió continuarà demà a les deu del matí.

Se suspèn la sessió.

(Són dos quarts de vuit del vespre i dotze minuts.)

MANUAL PARLAMENTARI

Publicacions del Parlament de Catalunya
21,5 x 17 cm.

Collecció de fulls intercanviables i actualitzables amb les referències de consulta més freqüent per al treball parlamentari.

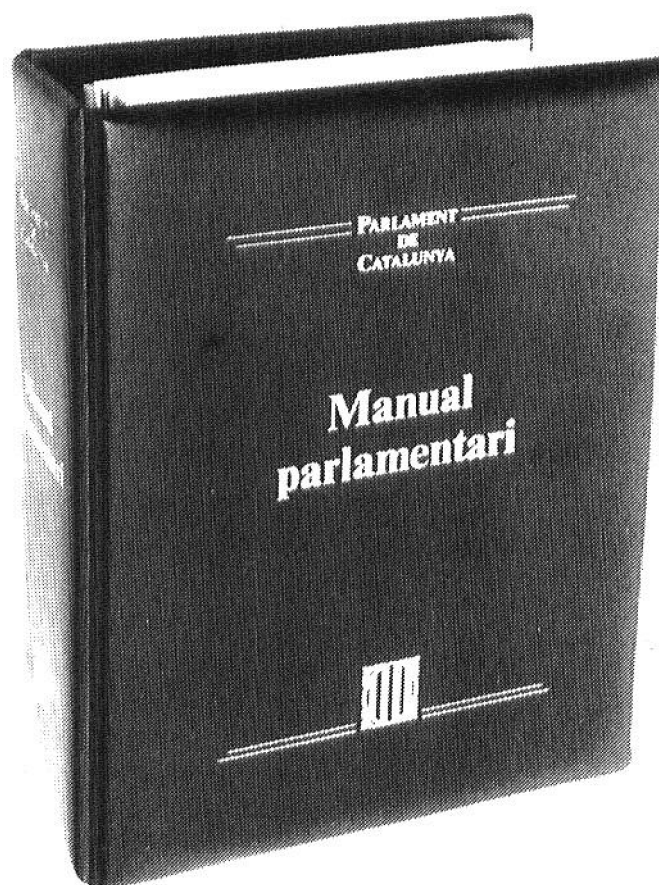
Cada full porta en lloc destacat l'índex de la secció, la subsecció i l'apartat a què pertany, i, si escau, un número de foli, de manera que no hi hagi dubtes quant a la seva col·locació.

L'obra consta de :

- a) Arxivador de plàstic termosoldat estampat en or i amb anelles, amb capacitat per a 500 fulls.
- b) Separadors de seccions de cartolina plastificada.
- c) Blocs de fulls corresponents a una secció o una subsecció tancats en bosses de plàstic soldades.

SECCIONS

- A. Normes bàsiques
 - A.1 Constitució Espanyola
 - A.2 Estatut d'Autonomia de Catalunya
 - A.3 Lleis de Desenvolupament Bàsic de l'Estatut
 - A.4 Normes d'Autonomia Reglamentària del Parlament
 - A.5 Lleis Orgàniques de l'Estat
- B. Els Diputats i els Grups parlamentaris
 - B.1 Resultats Electorals
 - B.2 Diputats de la Legislatura Actual
 - B.3 Grups Parlamentaris
- C. Els òrgans de la Cambra
 - C.1 El Ple del Parlament
 - C.2 El President i la Mesa del Parlament
 - C.3 Junta de Portaveus
 - C.4 Diputació Permanent
 - C.5 Comissions Parlamentàries
 - C.5/1 Comissions permanents legislatives
 - C.5/2 Comissions permanents no legislatives
 - C.5/3 Comissions de legislatura
 - C.5/4 Comissions creades per llei
 - C.5/5 Comissions d'investigació
- D. Règim i govern interior i serveis del Parlament
 - D.1 Estatuts de Règim i Govern Interior
 - D.2 Normes Complementàries de Règim Interior
 - D.3 Horaris Generals i Calendari Parlamentari
 - D.4 Organigrama dels Serveis del Parlament
 - D.5 Gabinet de Presidència
 - D.6 Oficialia Major del Parlament
 - D.7 Serveis Generals
 - D.8 Servei d'Ofidoria de Comptes i Caixa
- E. El treball parlamentari
 - E.1 Resum de Dades del Treball Parlamentari
 - E.2 Índex de Tràmitacions
 - E.3 Referència dels Textos Aprovats en Anteriors Legislatures
- F. Directori institucional
 - F.1 Generalitat de Catalunya
 - F.2 Administració de l'Estat a Catalunya
 - F.3 Principals Serveis d'Administració Local de Catalunya
 - F.4 Altres Institucions de Catalunya
 - F.5 Institucions i Administració Central de l'Estat
 - F.6 Parlaments i Govern Autònoms
 - F.7 Organismes Internacionals

PREUS

	PTA
— Obra completa, amb els 457 fulls editats fins ara	1.500
— Arxivador	200
— Joc de separadors	60
— Blocs de fulls disponibles:	
A.1 Constitució Espanyola (i Índex analític)	220
A.2 Estatut d'Autonomia (i Índex analític)	100
A.3 Lleis de Desenvolupament Bàsic (Conté:	
A.3/1 Llei del Parlament, el President i el Consell Executiu de la Generalitat (i Índex analític)	
A.3/2 Llei del Consell Consultiu de la Generalitat (i Índex analític)	
A.3/3 Llei del Síndic de Greuges (i Índex analític)	
A.3/4 Llei de la Sindicatura de Comptes (i Índex analític)	
A.3/5 Llei de Finances Públiques de Catalunya (i Índex analític)	
A.3/6 Llei de Normalització Lingüística a Catalunya (i Índex analític)	280
A.4 Normes d'Autonomia Reglamentària del Parlament (Conté:	
A.4/1 Reglament del Parlament de Catalunya	
A.4/2 Apèndix del Reglament del Parlament	
A.4/2.1 Normes interpretatives o supletòries dels articles del Reglament del Parlament	
A.4/2.2 Normes supletòries dels preceptes del Reglament del Parlament	
A.4/3 Índex analític del Reglament del Parlament i de l'Apèndix del Reglament)	150
A.5 Lleis Orgàniques de l'Estat (Conté:	
A.5/1 Ley Orgánica 2/1979, de 3 de octubre, del Tribunal Constitucional, i Índex analític)	75
B.2 Diputats de la Legislatura Actual (Edició 01.12.84)	420
B.2 1. ^a actualització (01.03.86)	45
C. Els òrgans de la Cambra	75

SUBSCRIPCIÓ

**BUTLLETÍ OFICIAL
DEL
PARLAMENT DE CATALUNYA**

**DIARI DE SESSIONS
DEL
PARLAMENT DE CATALUNYA**

☐ i Edició impresa
☐ m Edició en microfitxa

CONDICIONS

La subscripció és anual, per anys naturals. El període de subscripció fineix, doncs, el 31 de desembre de cada any. Les altes produïdes durant el curs de l'any es comptaran, als efectes de cobrament, des de la primera setmana de cada trimestre natural, sigui quina sigui la data de subscripció dins aquest trimestre.

La tramesa regular dels exemplars de subscripció (impresos o en microfitxa) començarà en rebre's l'import corresponent i la butlleta de subscripció degudament emplenada.

El subscriptor que no renovi la subscripció abans del venciment serà donat de baixa; tan bon punt es rebrà l'import de la renovació es reprendrà la tramesa del Butlletí, però sense dret als exemplars no rebuts.

L'Administració de les publicacions oficials del Parlament pot modificar en qualsevol moment el preu de subscripció, el qual tindrà efectes, per als subscriptors ja donats d'alta, a partir de la primera renovació de subscripció. Els preus de subscripció vigents consten al peu d'impremta de cada número de les publicacions oficials.

El pagament es pot fer:

- a) En metàl·lic, a la Caixa del Parlament
- b) Per transferència bancària, al compte número 500-5-22559-41 de la Caixa d'Estalvis de Catalunya
- c) Per gir postal
- d) Per xec registrat (el xec no registrat no serà admès).

BUTLLETA

Nom NIF

carrer núm.

telèfon població codi postal

desitja subscriure's al ☐ BUTLLETÍ OFICIAL DEL PARLAMENT DE CATALUNYA ☐ i ☐ m

☐ DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA ☐ i ☐ m

☐ BUTLLETÍ OFICIAL i al DIARI DE SESSIONS (subscripció conjunta) ☐ i ☐ m

d'acord amb les condicions establertes i els preus vigents,

a partir del dia de de fins al dia 31 de desembre de 19.

Amb aquesta finalitat, i amb data de de envia

per núm. la quantitat de pessetes

(gir / xec al portador)

..... de de 19

Signatura

**BUTLLETÍ OFICIAL
i
DIARI DE SESSIONS
DEL PARLAMENT
DE CATALUNYA**

Palau del Parlament
Parc de la Ciutadella
08003 Barcelona

Edició i subscripcions: Servei de Publicacions del Parlament de Catalunya,
Palau del Parlament, Parc de la Ciutadella, 08003 Barcelona. Telèfon 300.62.63.
Subscripció anual (edició impresa o edició en microfitxa): 6.000 pessetes.
Subscripció anual conjunta amb el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* (edició impresa o edició en microfitxa): 13.000 pessetes.
Número solt (edició impresa o edició en microfitxa): 120 pessetes. (Preus amb IVA inclòs).

